

S

POORDILEHT

FIRMA

KÄSMU LAEVA-OMANIKUD

KORRESPONDENT-REEDER KAPTEN OSKAR TIEDEMANN

Kaubavedu oma aurikute, mootor-
laevade ja purjekatega kõigisse
välismaa sadamaisse

LAEVADE AGENTUUR

Uus 3-2, Tallinn

Telefonid: 450-82, 450-56 Telegr. aadress: „Merimees“

MEHAANILINE EHITUS
JA MOOBLITOOSTUS

P. SEIL

Tallinnas, Toompuieste
tee 27, telefon 468-74

EESTI ARSTIDE-KLINTSISTIDE ÜHINGU

ERAHAIGLA

Narva maantee 6-a Tallinnas. Telefon 429-80

Statsionaarne ravi igal erialal

Alatine arstlik valve

RÖNTGENIKABINETT: läbivalgustused, ülesvõtted, röntgeneraapia (ravi). Tasud vastavad keskhaigla taksidele.

ELEKTRIKABINETT: diathermia, kõrgustikpäike, sinine valgus, elektrivibratsioonid, neljaraku-vann, diathermia mudaga.

MASSAAŽIKABINETT: üldine ja osaline massaaž.

VESIRAVILA: männiekstrakti-, meresoola-, Haapsalu tervismuda-, söehappe-, pärmi- ja vahuvannid, istevann, valguskapp, aurukapp, charget-, šoti-, kapihaar-, aurudušid.

LABORATOORIUM: kliinilised ja bakterioloogilised analüüsid ning kvantitatiivsed, keemilised ja mikrokeemilised määramised veres.

EE TI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

17. AASTAKÄIK

Nr. 3

MÄRTS

1936

Toimetaja: A. ADORF.

Toimeius ja talitus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Kas saab õppida olümpiamängudel?

Sageli on olnud juttu inimeste saatmisest olümpiamängudele õppima. Olen isiklikult viibinud neljal olümpial ja pean ütleva, et õppida saab seal väga vähe. Olümpiamängud on ju täieline keeris ja peab olema väga terav silm, et säärases keerises tõesti midagi hästi näha, midagi hästi kõrva taha panna. Ei taha öelda, et olümpiamängud ei paku midagi õppimiseks, kuid selleks peab olema ette valmistatud õppimise plaan, mis detailiseeritud viimase võimaluseni.

On räägitud palju sellest, kuidas jaapanlased olevat olümpiamängudel õppinud suuratleetideks. Kuid mida nad seal õppisid? Üksnes kogemusi võistlemiseks suures, meeli segavas keerises. Tehniliseks õppimiseks on nad saatnud inimesi spetsiaalülesannetega riikidesse, kõige rohkem Ameerikasse.

Kui meie siiski tahame jõuda ükskord nii kaugele, et saata inimesi olümpiamängudele õppima, siis ei tule saata noori võistlejaid, vaid kogemustega inimesi, kes oskavad ka midagi panna tähele. Võistlejatele on parimaks õppimise võimaluseks rahvusvaheliselt väiksema ulatusega võistlused, kus silmapiiri kitsam. Kui noor võistleja sõidab olümpiamängudele, siis sattunud selle keerisesse, tekib tal alul mulje: milleks ma siia üldse tulingi? Kiindunud oma alasse, mõtleb ta peamiselt sellele, kuidas võistelda ja kuidas paremini esineda. Kui ta peale selle peaks mõtlema veel õppimisele, siis viib see ta mõtted laiali ja

ta ei suudaks hästi võistelda. Kaht head korraga ei saa!

Ka siis, kui noorele ainsakski ülesandeks on tehtud õppimine, ei suuda ta kuigi palju. Ta näeb palju, kuid ei oska õppida sellest. Miks? Seepärast, et näeb liig palju ja selles ei oska ta orienteeruda. Vast ainult juhuslikult paneb mõndagi tähele. Süstemaatilisemaks õppimiseks puuduvad tal kogemused.

Kui võtame näiteks Ga-Pa taliolümpia. Ma ei usu, et meie seal esinenud atleedid midagi põhjalikult õppida suutsid. Olen kõnelenud nendega, kuid minu mulje jäi, et nad Ga-Pa's ei saanud kuigi palju targemaks. Vast ainult tsipakese. Küsin näiteks V. Kaaristolt, mis ta seal õppinud. „Palju!“ — vastas ta. Palusin rääkida. Ta rääkis oma muljetest, kuid seda, kuidas keegi rootslane, soomlane või n. e. suusatas. või milliseid suuski tarvitati, millised siledem ja määrdeed, seda ta ei osanud kirjeldada. „Suusad? Katsunud ei ole, kuid eks need olnud samasugused, nagu minulgi,“ seletas ta. Seda ei saa V. Kaaristole panna pahaks, sest see näitab, et mees oli ihu-hingega seotud võistlemise külge, nii et ei suutnud palju muud tähele panna. Teoreetiliselt teame suusatamise kohta palju, kuid kuidas seda praktikas rakendada, selle kohta puuduvad veel oskused ja kogemused.

Kõnelesin ka teiste Ga-Pa's käinutega. Detaile ei osanud keegi seletada. Ei teatud näiteks, kuidas harjutavad Sonja Henie või Ivar Ballangrud, või

Kanada hokimeeskond. Esindaja R. Saue rääkis, et kanadlased uisutavad väga hästi. Nendel olevat kõrgemad uisud, millel kergem konstruktsioon, mehed ei libise, vaid driblavad. Kuid kuidas nad selleni jõudnud, see jäi selgusetuks. Säärastes asjades annab hea film paremat selgust ja on vast odavam õppimisvahend.

Nii siis võistlejate ja noorte saatmine olümpiamängudele õppe-eesmärgiga langeb ära. Ja kui meie ei leia teist teed õppimiseks, siis tuleb koostada kindel plaan, mida meie tahame tähele panna, ja anda see ülesandeks 1—2 isikule. Tsehhiid saatsid Amsterdam olümpiamängudele kaks inimest üksnes selleks, et need uuriks, kuidas olümpiaatleedid harjutavad kahel viimasel nädalal enne mängusid. Need mehed viibisid hommikust õhtuni väljadel, nad õieti ei näinud võistlusigi, kuid nad võisid juba midagi õppida, kuid siiski mitte väga palju. Amsterdam mängude ulatus oli välksem ja spordiväljade arv mitte nii kohutavalt suur, nagu Berliini mängudel. Berliini õppimine kujuneb aga vähem võimalikuks.

Seisame Berliini eel. Kui tahame sinna kedagi saata, siis ainult võistlejaid ja nende abistajaid, kuid õppimise eesmärgi jätame kõrvale. Ja kui siiski tahame kedagi õppima saata, siis peaks see mees olema kohal juba mais ja tal peavad olema kindlad ülesanded, mis seejuures ei tohiks olla suureks krüvitud.

A. Klumburg.

Toomas Kivi

Olümpiamängude olevikust ja tulevikust

Olümpiamängudest on saanud maailmaprobleem. See võib tunduda kummalisena eriti meile, kes oleme jäänud vähe uudishimulikena rahulikeks ja endasse suletuteks ka nüüd, olümpia-aasta põletispunkti.

Ga Pa taliolümpiast on möödunud juba rohkem kui kuu aega. Sellest hoolimata tohiks meie oludes ikka veel küllaltki tarviliseks osutada veelikordne konstateerimine, et Ga Pa tähendab uue aja olümpiamängude ajaloo hoopis erilist sündmust. Mitte üksnes spordi, vaid kogu maailma elu maastaabis. Sest oli ju Ga Pa kõigi alade kohta kõige suuremaks rahvusvaheliseks ettevõtteks, millega Saksa rahvussotsialistlik „kolmas riik“ seni on tulnud toime. Seetõttu on ka eriti mõistetav, et Saksa valitsusliikmeid viibis Ga Pa's taliolümpia kõigi 11 päeva kestes ja Saksa riigipea Adolf Hitler viibis kohal kolmel korral, kokku kolm päeva, olles avamispidustustel, jäähokivõistlustel, suusahüppevõistlustel, paarisilusõiduvõistlustel ja lõppupidustustel. Ning ka oma suure poliitilises kõnes, mille Hitler 7. märtsil pidas Saksa riigipäeval Saksa vägede sissemarssimise puhul Rheinimaa demilitariseeritud tsooni, ei saanud ta mööda Ga Pa'st. Hitler selles oma kõnes, mida eelkõige sakslased nimetavad ajalooliseks, tuletas meele, millist võimsat rahvuslikku ühtekuuluvust sakslased avaldasid Ga Pa's ja millise sõbralikkusega Saksa rahvas seal suhtus Prantsuse sportlastesse kui Prantsuse rahva esindajatesse.

Olümpiamängud oma nüüdses arengus on mitte enam üksnes maailma sportliikluseks, vaid ka maailma poliitiliseks areeniks. Kuna selle viimase ja uue osa käsitlemine vähemalt praegu, Eesti Spordilehe veergudel, ei ole meie erialaks, siis piirdume siin tootlusega anda mõningat ülevaatelist olümpiamängude sportliku oleviku ja tuleviku suhtes, seda just Ga Pa ja Berliini tähe all.

Juba enne Ga Pa'd Schweitsi olümpia-

piakomitee sekretär dr. Fr.-M. Messerli, kes on Lausanne'i pealinnaarstiks ja Lausanne'i ülikooli dotsendiks, avaldas oma konsideratsioonid olümpiamängude tuleviku kohta. Nendes tema kaalutlustes ja hinnangutes leidub palju väga tähelepanuväärset, mille kohta ka meie sportlaskonnal ja olümpismi kandjatel tuleb olla teadlik.

Moodne olümpia on nüüd astunud oma olemasolu 42. aastasse. 1936. aasta on 11. olümpiaadi 1. aasta. Saanult 1909. a. tuttavaks Pierre de Coubertiniga ja olles sellest saadik huvitunud olümpismist, dr. Fr.-M. Messerli nagu meremehena püüab kindlaks määrata Olümpiaaeva praegust asukohta, pärast selle laeva 41 aasta pikkust purjetust.

Alul Fr.-M. M. konstateerib: „Jah, olümpiamängud on suurepäraseks, imetusväärseks teoseks.“ Olümpiamängud on avaldanud ja avaldavad edasi oma mõju maailma rahvaste tervisliku olukorra paranemiseks ja samuti rahvusvahelise rahu püsimiseks.

Kuid milliseks kujuneb olümpiamängude tuleviku? C. I. O. (rahvusvaheline olümpiakomitee) kujutab endast tõeliselt ülemaailmse ulatusega valitsuse, kelle liikmeid tuleb hinnata kui saadikuid nende rahvaste juures, kuhu nad kuuluvad. Rahvusvahelise olümpiakomitee liikmete volitused vältavad nende surmani ja seetõttu rahvusvah. olümpiakomitee liikmed ei ole alluvuses poliitilistele mõjudele ega ole ka mõjutatavad muudatustest rahvusvaheliste ja rahvuslike spordiliitude juhtkondades.

Olümpiamängusid nende algusest peale on peetud suure entusiasmi ja järjestkasvava eduga. Sel alal jõuti nii kaugele, et Los Angelesi 1932. a. olümpia tundus kõigile osavõtjatele organisatsioonina ja olümpiliku eurütmia maksimumina, mille hajutamine osutub võimatuks. Nüüd Berliin — taliolümpia osas Ga Pa seda juba tõestaski — töötab püstitada veel uue organisatsioonirekordi.

Kas tullakse aga sellega toime? Sest on neid, kes küsivad, kas 11. olümpiamängud tänava augustis Berliinis leiavad üldse aset? Või jäävad nad pidamata, nagu seepoolest oli lugu Berliini olümpiamängudega 1916. aastal? Kuigi rahvusvahelise poliitiline olukord praegu on tulvil sõjaohtusid, ei ole praegu siiski näha, et sõda Euroopas puhkeks juba enne 11. olümpiamängude pidamist. Kui ta tänava puhkeb, see sõda Euroopas, siis küll tõenäoliselt pärast olümpiamängusid. Umbes samaselt, nagu Ga Pa taliolümpiale järgnes sissemarss Rheinimaale, võib Berliini suveolümpiale järgneda...

Nii näib Berliini mängude pidamisele tulek ikkagi kindlana.

Kui nüüd augustis 50 rahvuse parimad atleetid kogunevad Berliini, siis seejuures Berliinile vaatavad nad mitte kui Saksa pealinnale, vaid kui olümpismi seekordsele ülemaailmsele asukohale. Teisiti ei saa olla, kuna kogu maailma sportlaskonna veendeks on, et olümpism ei tohi olla mõjutatav usulistest, poliitilistest ega rassilistest teguritest.

Ga Pa põhjal otsustades on Berliini mängude edu juba ette kindlustatud kõiki seniseid organisatsioonirekordide põrmustavalt. Kui nii, kuidas siis 1940. ja 1944. aastal?

Kus toimuvad 1940. a. mängud, see on praeguseni otsustamata. Tõsisid kandidatuure on jäänud püsima kaks: Tokio ja Helsingi. Teatavasti pidi küsimus otsustatama juba möödunud aastal. Siis oli päevalkorral ka Rooma kandidatuur. Läänud aastal C. I. O.-s 12. olümpiamängude pidamiskoha määramise päevalkorras oleku ajal kippusid aga oma mõju avaldama poliitilised manöövrid. Et poliitilist mõju eemal hoida, selleks C. I. O. lükkas küsimuse otsustamise edasi Berliini mängude ajaks.

Kuigi meie toetame Soome kandidatuuri, on kahjuks siiski arvata, et 1940. a. mängud antakse Jaapanile. Jaapanlased tegid selleks Ga Pa's

kõige intensiivsemat propagandat, ühtlasi andes eurooplastele heldekäeliselt lubadusi kõige suuremateks soodustusteks võistlejate söidu ja ülalpidamise alal.

Seda kõrvalle jätteski on C. I. O.-s eurooplasi, kes 12. olümpiamängude Tokiote andmisele vaatavad kui olümpismi ülemaailmse mõtte teatavale kroonimisele — nimelt olümpiamängud pärast nende senist pidamist Euroopas ja Ameerikas leiaksid seega esmakordselt aset Aasias. Ning veel on Tokio heaks märke, et pärast Los Angelesi mängusid on mitmelt poolt konstateeritud, et olümpismi raskuspunkt on rohkem kui iialgi varemalt nihkunud Vaikse ookeani suunas. Praegu peetakse Tokio kandidatuuri läbimineku 1940. a. olümpiaiks võrdlemisi kindlaks. Seejuures saaks Jaapan endale suveolümpia, kuna taliolümpiat kavatakse anda Norrale. Sellele tuleb vaadata kui kokkuleppele, millega Ga Pa's on tulnud toime skandinaavlaste ühes eurooplastega ühelt poolt ja jaapanlaste teiselt poolt. Ei ole siis ime, kui Berliinis küsimuse otsustamisel soomlaste lähedasemadki naabrid, nagu rootslased ja norralased, jäta- vad toetamata Helsingi kandidatuuri 1940. a. mängudeks.

Nüüdisaja olümpiamängude pidamine on väga lähedases seoses rahvusvahelise olukorraga. Sellest seisukohast vaadatuna on nüüdisaja olümpiamängud täiesti lahkuminevad antiikaja omadest. Vanasti oli olümpiamängude ajal sõjapidamine keelatud ja peeti kinni „mängude vaherahust“.

Sõjad lokaliseeritud palangutena siiani ei ole avaldanud otsekohast mõju uue aja olümpiamängude pidamisele. Antwerpeni mängud 1920. a. toimusid vaatamata sellele, et samal ajal Poola ja Nõukogude Vene olid sõjalises konfliktis. Samuti ka sõda Abessiinias ei avaldanud ega avalda vähimatki mõju Ga Pa ja Berliini olümpiatele, millest Itaalia võttis ja võtab osa.

Sõja puhul laiemas ulatuses on olukord olümpiamängude suhtes aga teissugune. Nii maailmasõja tõttu Berliini 1916. a. mängud jäid pidamata.

Kuid olümpismi praeguseks suureks mureks ei ole mitte see, kelle kätte anda järgmiste mängude korraldamine, ega ka see, kas Nõukogude Liit, kelle riiklõukusse kuulub 1/6 kogu maakera elanikkonnast, astub C. I. O.-sse, vaid murettekkitavaks on olümpiamängude alaline suurenemine, seda eriti nende organisatsioonilises osas, milles juba enne Berliinigi on leitud hüpertroofiat.

Kui tsiteerida käesoleva kirjutuse alul mainitud schweitslast dr. Fr.-M. Messerli't, siis nüüdisolümpiamängud ei ole enam lihtsatelks maailma-

Siin, nendel mägedel ja mägede vafel toimusid Ga Pa taliolümpiamängud

esivõistlusteks ega rahvaste tervise ja füüsilise tubliduse näitusteks, vaid nad on muutumisel ehtsateks rahvusvahelisteks messlaatadeks.

Veel kord: Berliin kaugelt ületab Los Angelesi. Berliini mängude kava on palju laialdasem Los Angelesi omast. Berliinis tulevad lisaks kõigele muule noorte laagrid, kunstinaütused, lennukite, autode ja mootor-rataste võistlused, ei puudu ka tantsumõistlused jne., jne.

Kes Berliini mängudele sõidab, see viibib seal olümpiamängude uue organisatsioonilise maailmarekordi püstitamise juures, samuti ka rekordiliste kulutuste tegemise juures, seda mitte üksnes korraldava maa, vaid ka kõigi teiste osa võtvate maade võistlejate suhtes.

Ning mitmelt poolt rõhutatakse: tuleb tõsta alarmihüüdu!

Edasi rõhutatakse: tuleb tagasi pöörduda olümpiliku lihtsuse juure ning olümpiamängude kavast

eemaldada kõik pidustused, võistlused ja demonstratsioonid, mis mängude sisule ei anna juure midagi olulist.

Selles küsimuses ilmnebki mõtete lahkumine ja võistlus olümpismi alal suurte ja väikeste vahel. Oieti ei peaks olema ega olegi miskit selle vastu öelda, kui üks säärane suur riik, nagu Saksa, ja üks säärame suur linn, nagu Berliin, organiseerib olümpiamängud enneolematu ja ennenägematu grandiooslikusega. Vastuseisu põhjus peitub hoopis mujal. Selleks põhjuseks on kartus, et grandiooslikkus edaspidi võib kujuneda reegliks ja järeletegemist nõudvaks eeskujuks. Sel korral väiksemad riigid ja väiksemad linnad juba ipso facto oleksid välja lülitatud kandidaatidena järgmiste mängude korraldajateks.

Ning nüüd on esile tõstetud kaiks nõudmist: lihtsustatagu olümpiamängude kava ja

vähendatagu veelgi osavõtjate arvu! Paljudel kordadel (Pariis 1914. a., Lausanne'is 1921. a., Prahast 1925. a. ja Berliinis 1930. a.) olümpiakongress on arutanud mängude kava ja igale maale maksimaalselt lubatava võistlejate arvu küsimust. Arvati, et olümpiamängude kava on stabiliseeritud sellega, kui mängud koosnevad järgmistest aladest: atletism, võimlemine, võistlusspordid, ratsasport, kümnevõistlus ja moodne viievõistlus, kunstivõistlused viiel alal ja peale selle demonstratsioonid kahel spordialal.

Viimastel aastatel on aga saanud populaarseteks mitmed uued spordialad ja on asutatud mitmed uued rahvusvahelised liidud. Jalgpalli ja polot kaasa arvatuna, mis juba varemalt olnud ja nüüd uuesti võetud olümpiamängude kavasse, on Berliinis täiesti uute aladena olümpiamängude kavasse basketball, canoe ja handball.

Olümpiamängude kava suurendamist otsekoheselt kritiseerimatagi leitakse, et vähemalt mõned alad, eelkõige canoe ja handball, oleks kavasse võidud paigutada mitte võistlusaladena, vaid demonstratsioonidena, seda vähemalt alul.

Õeldakse: on selge, et kui tahetakse kinni pidada varemastest kavast ja vältida osavõtjatele maadele liig suurte kulutuste tekitamist, siis ei peaks olümpiamängudel võistlusaladena ruumi andma n.-n. fantaasiasportidele, mis järjest juure tekkides võivad olümpiakava paisutada liig laialdaseks ja seejuures mitte jättes lõhestamata olümpiamängude terviklust.

Mitte üksnes kategooriliseks, vaid ka uudeks on ettepanek, et võistlejate arvu olümpiamängudel iga rahvuse ja iga ala kohta tuleks vähendada — individuaalaladel 1 võistleja ühe varumehega ja meeskonna aladel 1 meeskond tarvilise arvu varumeestega. Ettepanek motiveeritakse sellega, et võistlemisõigus olümpiamängudel peaks kuuluma üksnes iga rahvuse kõige paremale. Juba nüüdseks on mõned rahvusvahelised liidud omaks võtnud selle põhimõtte. Nii poksis, maadluses ja rattasõidus iga rahvus võib olümpiamängudel esineda ainult ühe võistlejaga, seda endastmõistetavalt iga kaalu kohta (poksis ja maadluses). Sooviks on, et olümpiamängude kava stabiliseerimisel seda ühe võistlejaga esinemist üldistataks kõigi võistlusalade kohta.

Viimaste aastate põrutavama nähtena maailma spordielus konstateeritakse, millisel määral spordi juhtimine on muutunud administratsiooniks, seda ülalt alla viimase algalkukeseni. Meie Eestis oleme siiani väga vähe puudutatud kogu maa-

ilma arengust sel alal. Mujal maailmas rahvuslikel olümpiakomiteedel, liitudel ja klubidel on oma alalised ja meie oludega võrrelduna väga suurte koosseisudega bürood. Areng selles suunas läheb ikka edasi. Leitakse, et teistigi, amatöörjõududega, ei suudeta küllaldase edukusega töötada.

Mõnes riigis on spordi bürooline, s. t. administratsiooniline areng juba välja jõudnud bürokraatlik-kuseni ühes selle juure kuuluvate paberite kuhjadega. Seda võiks, kui nii soovitakse, nimetada erisuguseks sportlikuks super-administratsiooniks. Muidugi ei ole see asjale kasuks — nagu kõigis asjades, nii ka selles on tasakaalu leidmine kõige olulisemaks.

Amatöörismi küsimus on juba põhjustanud rohkeid arutlusi ja vaidlusi mitmel olümpiakongressil. Praegu üheks olulisemaks punktiks on, et olümpia-võistleja amatöörina ei tohi saada tasu teenistusaja eest, mis tal läheb kaotsi mängudest osavõtu tõttu. Tegelikult tuleb aga silmas pidada, et tasu kaotsi läinud teenistusaja eest on ekvivalentne tasulisele puhkusele. Kui üks olümpia-võistleja mängudest osavõtuks kasutab oma puhkusküü, mille eest ta saab palka edasi, siis mil määral on see vähem amatöörlik kui ta oma tavalist puhkuseaega mängudest osavõtuks ei kasuta, vaid saab selleks tsapuhkust palga edasimaksmisega? Sotsiaalsest vaatepunktist lähtunult leitakse, et sport peab kättesaadav olema kõigile ja olümpiamängudest osavõtuks peab võimalus olema igaal selleks sportlikke võimeid omaval atleedil, mille tõttu tuleks ka ametlikult lubada tasu maksmist olümpiamängudest osavõtu tõttu kaotsi läinud teenistusaja eest.

Viimasel ajal on eriti tunduvalt suurenenud nende arv, kes pooldavad, et olümpiamängud oleksid avatud kõigile, nii professionaalidele kui amatööridele. Õige ilmsena näib, et professionaalidele olümpial startimise õiguse andmise pooldajate hulk edaspidi veelgi suureneb ja mõjule pääseb. Igal juhul tuleb amatöörismi küsimus järgmisel olümpiakongressil jälle päevakorradele. Ilma selle päevakorrapunkti ei ole olümpiakongressid nagu ettekujutatavadki.

Varematel aegadel C. I. O.-le tehti etteheiteid, et ta enne oma otsuste tegemist konsulteerib üksnes rahvuslike olümpiakomiteedega, ignoreerides seejuures rahvusvahelisi liitusid. 1930. a saadik võib C. I. O.-le teha vastupidist etteheidet. Nimelt nüüd C. I. O. näib ignoreerivat rahvuslikke olümpiakomiteeid, konsulteerides enne tähtsamate otsuste tegemist üksnes rahvusvaheliste liitude delegaatidega.

Parem koostöö C. I. O. ja rahvus-

like olümpiakomiteede vahel on vajaline, pealegi kus rahvuslike komiteede seisukohad võivad lahku minna rahvusvaheliste liitude omadest. Koos arutades suudetakse paremini hoolitseda olümpismi huvide eest. Seni tavaliselt kutsuti olümpiakongress kokku iga olümpiaadi teisel aastal, kuid nüüd 1930. a. Berliini kongressist saadik ei ole enam peetud ühtki säärast kongressi. Veel kord tuleb rõhutada, et olümpismi ühtluse huvides on vajaline olümpiakongressi kokku kutsuda perioodiliselt.

Paljudes riikides spordijuhid hindavad sporti kui omaette rahvuslikku eesmärki. Peaaegu igal väiksemalgi võistlusel mõne välismaa klubiga kõneldakse rahvuslikust aust. Päril tavaliseks ja endastmõistetavaks on muutumas, et suurema võistluse eel võistlejad poeemaks ajaks, paljudeks kuudeks, koondatakse treeninglaagritesse. Need, kes on selle vastu, lausuvad, et niiviisi sportlased muudetakse nagu võidusõiduhobusteks nende kasvatuste tallides. Sel puhul niisuguste treeninglaagri sportlaste ja professionaalide vahel ei ole mingit vahet. Säärastes maades, kus niiviisi talitatakse, on sport muutunud eesmärgiks omaette ja ta on seal lakanud olemast tervise ja kasvatus vahendiks. Järjest enam ja enam ollakse rõhutamisel, et olümpismil tuleb reageerida sellastele nähetele. Kõigest sellest hoolimata asutatakse järjest uusi treeninglaagreid, järjest pikemaajalise kestvusega. Tähestahtmatult tuleb see meele riikide võidujooksu relvatumise alal.

Kuigi praegusel olümpismil näib rohkesti olevat nõrku külgi ja puudusi, on olümpiamängud siiani, ligi 50 aasta kestes, ikkagi olnud „internatsionaaliks“, selle sõna heas mõttes. Olümpism on pidanud vastu ka maailmasõjale ja loodetavasti ta edaspidi veelgi paremini ühendab kogu maailma noorust, vaatamata rassile ja rahvusele.

Kuid selleks oma veel tugevamana ja ühendavamana püsimiseks olümpism vajab reforme, põhjalikumaidki reforme.

Mis arvate sellest?

Antiiksed olümpiamängud olid vanade greeklaste suureks natsionaalseks rahvapidustuseks, mida korraldati pühalikus ja rahulikus õhkkonnas oma isamaa auks ja meeste rahuvaegse võitluse kuulsuseks. Coubertini poolt uuesti elustatud moodsad olümpiamängud on rahvusvahelised, neid peetakse, nagu see ümberkujundatud olümpiatöötuses öeldud, osavõtivate maade auks ja spordi hiilguseks. Uue aja olümpiamängude määrused on vanaaegsete omadele võrdsetena karmid, võistelda tuleb ausalt ja rüütlikus vaimus, ja kuna neid kindla tahte põhjal rahvusvahelistena korraldatakse, pidid nad — juba ammu enne rahvasteliitu — kaasa aitama rahvaste üksteisest arusaamisega, üksteisele lähenemisega ja üksteisega vennastumisega. Rahvapidustusteks on nad jäänud ja kujunevad selleks olümpiaadist olümpiaadi ikka rohkem ja rohkem. Oma sisult on nad mitte üksnes naiste osavõtu ja tänapäeval mängude kavas olevate võistlusalade poolest, vaid kogu selle vahe võrra muutunud, mis eraldab greeka kehakultuuri võistlusi moodsast spordimõistest.

Et suveolümpia Berliinis kujuneb hiilgasilikkus ja ühtlasi ka rahvuslikuks rahvapidustuseks, selle tegi juba selgeks taliolümpia Ga-Pa's. Ainuüksnes pealtvaatajate arvud seal olid otse fantastilistena mõjuvateks, illustreerides seda määratult pöörast populaarsust, mille sport ja eriti noor talispord viimase kolmekümne aasta kestes on võitnud. See tõttu fantastiliseks oli ka elu ja liikumine Baieri Alpiide väikeses kaksiklinnas. Miljon inimest kogusummas, sadatuhat inimest, keda peaaegu iga päev kohale ja ära transporteerida tuli, seejuure kõik korterid kogu ümbruskonnas kuni 100 km kaugusel asetseva Müncheni okupeeritud, edasi nende rahvahulkade söögiisu ja joogijanu, mis lokaalide peremeeste näod laias naeratuses pani hiilgama, ning elurööm KdF-halli gigantses kabaree-ettevõttes, kus öö näis päevaks muutununa, veel lõppeks tuleb seda miljonit inimest mainida kui õnnistust, kui suurt teenistusallikat Baieri kuurordile, nüüd maailmakuulsale „Ga Pa'le“ — see on moodsa spordielu n. n. majanduslik külg.

Et maailma tänapäeva suur spordiharrastus nii suure majandusliku külje omab, see võib tekitada ja on tekitanudki vähem entusiastlike mõtteid, seda eriti tõelistes spordisõprades, kui nendeks eskätt nimetada vanema generatsiooni inimesi. Mis nendele tõelistele spordisõpradele moodsate olümpiamängu-

de vaatlemisel erilisemalt silma hakkab? Kõige rohkemal määral see, mida nimetatakse merkantilisiseerumiseks. Just spordiajakirjanike vanema põlve keskel, nende meeste seas, kes spordi maailmas on teinud nii populaarseks, vaadatakse teatava kohkumisega sellele eriteelisele arengule, mis spordiharrastusele on osaks saanud ta merkantilisiseerumise tõttu. Muidugi, selle merkantilisiseerumise on põhjustanud eelkõige massiline osavõtt võistlustest. Ei taha põrmugi väita, et helleenide olümpioonid olid vähemal määral professionaalideks kui niipaljud tänapäeva olümpiaatleedid — täiesti vastupidi — me ei kõnелеgi siin sportlaste professionalismist, kuna välismaal sellest palju halvemaks ja otsustavamaks peetakse ettevõtjate ja ettevõtete professionalismi. Selles aast-aastalt pöörasemaks muutuv asjaolus loodeti olümpiamängudel, et nad jäävad purifitseerivaks elemendiks, ja et sellasena püsivaks on nende eriline au, nende eriline auväärus. Nüüd juba aga võiakse näha — see etteheide ei ole aga kuidagi suunatud korraldavate rahvusvahelise ja rahvuslike olümpia-organisatsioonikomiteede vastu — et ka olümpiatamm ei suuda vastu pidada ülejutavatele voogudele.

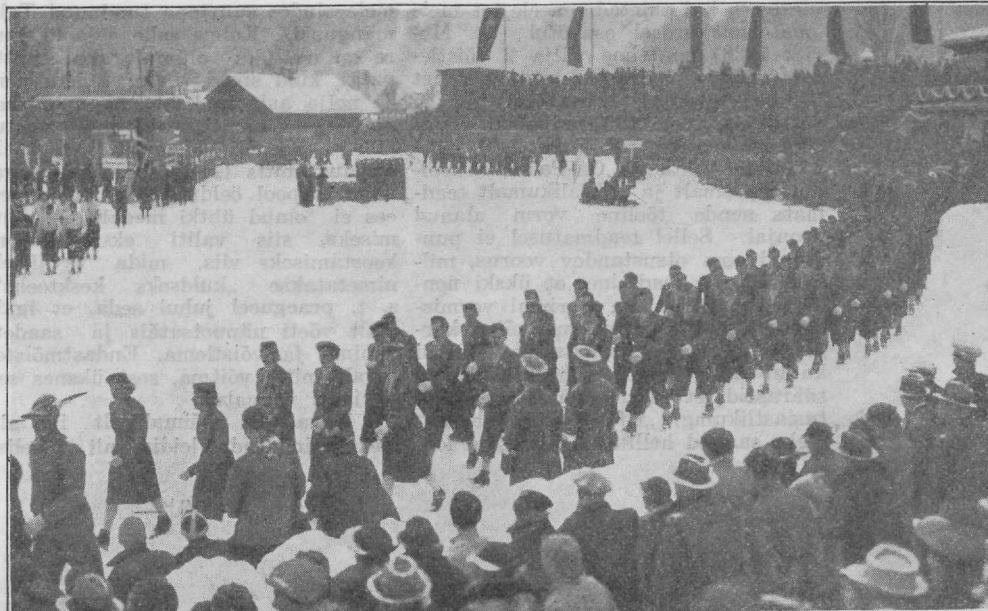
Sport välismaal on kujunenud väga suureks äriks. See asjaolu ei jäta sporti vabaks pääsmete ostjate ja müüjate mõju alt, see asjaolu eemaldab sporti tema ideelistest ülesannetest. Kes välismaal veel tuleb endale meele, et hobuste-võiduajamiste kõrgeks eesmärgiks pidi olema hobustekasvatuse parandamine? Välismaal, kus hobused üldiselt on jäänud tahaplaanile. tähendavad võiduajamised üksnes kihla vedamist ja totalisaatoril mängimist. On pes-

simiste, kes väidavad, et lugu teisuguseks ei kujune ka rahvaste tubliduse arendamisel keha ja iseloomu alal spordi läbi. Et sport oma suure eesmärgi saavutaks, selleks peaks 95 protsenti iga rahvuse liikmetest staadionidel mängima ja võistlema, kuna pealtvaatajateks tohiks olla ainult see 5 protsenti, kes ei ole võimeline mängima ja võistlema. Praegu aga on need arvud — 95 ja 5 protsenti — vastupidi. Viis protsenti mängib ja võistleb, 95 protsenti vaatab pealt. Pakutava sensatsioonilisus surub spordi üldharrastuse tahaplaanile. Ja sellele võiks lisada, et võistluste rahvaid vendadena ühendav rüütlikkus upub rahvusliku üleujutuse piiritutesse lainetes.

Ei tarvitsegi kaugele vaadata, et selles veenduda. Kui kord oli iga sportliku võistluse juhtsõnaks „and may the best man win“, siis on tänapäeval sellest peaaegu kõigjal järele jäänud ainult „peaks meie mees võitma“. Kui on kõnet ölnud, et meil spordivõistluste kirjeldused ja arvustused nagu kubiseksid superlatiividest, siis mis öelda tänapäeva kõrgel tasemel seisva järgmise spordisõnumi kohta:

„Selle päikesepaistest läbiimbutatud talvise pärastlõuna kaks tundi jäävad kõigile nendele õnnelikele, kes neid võisid kaasa elada, kustumatuks mälestuseks. Nagu uim oli see, mis haaras kahteteistkümmet tuhandet, nooruse, kauniduse ja rütmi uim. Oli pilte, mida tervitati lausa juubeldamisega, ja oli sääraseid, mille juures ükski inimene ei julenud liigutada — kartusest purustada kaunit ja liialt lühikest unelmat. Selle ime ees istuti haju-nult, kaasa haaratuna, ja tunti ainult üht kahetsust: et inimkeel liig vaene on, et nähtud ainult natuke

Moment defileest Ga Pa talimängude avamisel

lähemaltki sõnades väljendada. Meie karjuse, värisemise, juubeldasime, istusime täiesti vagusi ja teadsime, et meie omame ühe nendest pidutundidest, mida saatus annab kõige kokkuhoidlikumalt.“

Võiks küsida, millest on siin õieti juttu? Vastus peaks mõjuma küllaltki üllatamapanevalt. Ei midagi muud, kui „Völkischer Beobachter“i kirjeldus, alustatuna sellest hetkest, millal Saksa paar Ernst Baier ja Maxie Herber astus jääpinna iluuisutamiseks. Üleleheküljeliselt seisab selle kirjelduse pealkirjana „Siegreiches Deutschland“. Kuid ärge arvata, et kuski mujal palju teisiti oli. Seda kõrvale jättes, et Ga-Pa suhtes meilgi, kes olime peaaegu täielisteks kõrvalseisjateks, laialdaselt väga elavat, ülielavatki huvi tumti, osutuks aga võimatuks kõrvale jätta, millise marulisusega mujal maailmas Ga-Pa'le kaasa löödi. Laupäeva õhtul, samal päeval, mil Inglismaal tuli äkiline Baldvini-kriis, teatas inglise ringhäälingu hallowees, et kogu Inglismaa palavikulises ärrituses istub raadioaparaatide juures, et kaasa elada inglise-USA jäähokivõistluse ülekanet, „kuna mitte iialgi varemalt ükski võistlus Inglismaale ei ole omanud niisugust tähtsust, nagu praegune.“

Jutlustamata mingit lihatut ja veretut spordiharrastust, ei saaks siiski jätta tähendamata, et sensatsioonilisuse maksimum teeb kahju stiilile ja objektiivsusele, hea spordi mõistele. Ülaltsiteeritud ekstaasi Ernsti ja Maxie puhul publik sugugi ei jaganud sel määral. Sakslased pealtvaatajatena olid väga tublid ja fairid — välismaalasi võis pealtvaatajateks olla 15 protsendi ümber — ning avaldasid tunduvalt rohkem vaimustatuina suuremat kiitust Austria õest-vennast paarile Pausinile.

Ning see Inglismaale nii tähtis võistlus — kas teatakse, kuidas see tegelikult toimus? Võtame lähtekohtaks inglise raadioreporterit, kes oma kuulajaskonnale Inglismaal kõneles muu seas järgmist: „— — — seal tuleb meie suur Davey nagu kiirrongivedur — üks ameeriklane läheb talle vastu — pea, Davey on ta ebfairilt pikali tõganud — tormatakse kohtuniku juure — referee, nagu näib, ei kavatse mitte midagi ette võtta, kuigi ma arvan, et Davey on karistuse väärt, — jah, nii siis mäng läheb edasi — Daveyl on jälle ketas, ta tormab pööraselt edasi — ah müntsuvall paisati ta jääle — — silmnähtavalt on ta viga saanud ja tunneb valu — — kõrvulukustav kära — ei, ei, mu härrad, meie ei anna edasi mingit koerte ja kasside võistlust, vaid auväärset

olümpiamängu — ainult praegusel hetkel sünnib midagi hirmsat — raske on midagi eritleda — kaks seisatavad vastamisi: poksivalmis tõstetud rusikatega — kõik vabalt vibutavad keppisid üksteise suunas — aa, viimaks kohtunik teeb midagi — .“

See on ka olümpiaastseen. Tuletatagu aga sel puhul natukenegi meele olümpiatootuse sõnu.

Kui nii juba olümpiamängudel juhtub, siis — võiakse küsida — kus lõpeb sport ja algab miski muu? Mitte professionalism ei ole suurimaks ohuks spordile, vaid mängude kava laiaks paisutamine rohkem tõmbejõuliste kui sportlike võistluste alal, siis taevani ülistamine ja merkantiliseerumine, mis käivad üksteisega käsikäes.

Kui olümpiamängud arenevad ikka senises suunas, siis võib karta, et nad muutuvad hüpertroofiaks, või läbiunistatud illusiooniks.

Eelmised read ei ole kindla seisukoha avalduseks, vaid need on antud informatsiooniliselt, kusjuures informatsioonile on lisatud ka interpretatsiooni.

Nende ridade eesmärgiks on see, et teie, lugejad, vähemalt endamisi annaksite vastuse küsimusele: „Mis arvate sellest?“

Ga Pa kogemusi

Teel olles eesmärgiga välja jõuda tõeni, mis püsiks kaua ja kindlalt, võib ette tulla peatus vaheajamas, kus näib, et meie Ga-Pa ekspeditsioon oma koosseisult, ettevalmisuselt ja soorituselt oli ebaratsionaalne, nõrk ja nurjunud.

Esimest korda tegeldi meil taliolümpiaga sääraselt „suures ulatuses“. Ilma jutumärkidetagi suures ulatuses, kui tuletada meele, et meie oma esmakordsel osavõtul (St. Moritz 1928) saatsime välja 2 võistlejat, nüüd — pärast 8-aastast vahet — oma teiskordsel osavõtul aga 5 võistlejat, s. t. 150 protsendi võrra suurema arvu. Viimase kui ühe võistleja kohta oli Ga-Pa'sse ärasõidul täpsemalt ja põhjalikumalt teadmata nende tõeline vorm alanud hooajal. Sellel teadmatusel ei puudunud oma otsustandev voorus, milles oli see teadmine, et ükski nendest viiest ka oma parimal vormisolekul siiski veel ei oma kõige kõrgemasse rahvusvahelisesse klassi kuuluvaid võimeid, vähemalt mitte sääraseid, et nende suhtes mõni entusiastlikumgi „tifoso“ või „haige“ oleks saanud hellitada magusaid loo-

tusi nende alade kahekümneneljast talimedalist ühegi võitmiseks.

Meie oleme spordirahvas, seda öeldakse meil üldise rahuldustundega. Meie oleme ka juba imbutatud olümpismist ja veel enam olümpia võitude ihkamisest. Meie tunneme endid olevat põhjamaise rahva ja sellena erilisemalt hindame talispordi, olles nim. alal jõudnud pidada meie oludes suurtena tundunud Tali-mängusid. Kolme selle asjaolu juure on meil ka olümpiaraha, mitte palju, kuid siiski. Ning kokku nende nelja asjaolu kohta nagu ei saanudki olla teisiti, vaid otse vastupidi — see oli loomulik, et meie esindus sõitis Ga-Pa'sse. Kuna aga, nagu eelpool öeldud, Ga-Pa's meil ees ei olnud ühtki medalit — võitmiseks, siis valiti ekspeditsiooni koostamiseks viis, mida tavaliselt nimetatakse „kuldseks keskteeks“, s. t. praegusel juhul seda, et igalt alalt võeti näpuotsatäis ja saadeti õppima ja võistlema. Endastmõistetavalt mitte võitma, sest üksnes see oli igati võimatu.

Kava, et võimalikult iga ala oleks esindatud, leidis nii täielist

teostamist, et meeskonnajuhtki oli mitte ainult meeskonnajuhtiks, vaid ühtlasi eriliseks jäähoki-uurijaks.

Nii siis: „igat asja näpuotsatäis“ teostati võimaliku põhjalikkusega. Kuid sellest hoolimata kujunes tõsiasi, et Ga-Pa's oli kohal kogunisti 5 inimest meie iluuisutajaskonnast. Nimelt: meie paar, veel üks iluuisutaja ja iluuisutajanna, ning viiendana üks iluuisutajate juhte, kes ühtlasi oli meie meeskonnajuhi abiks. On lausutud, muidugi mitte ilma irooniata, et Ga-Pa's oli koos kogu meie iluuisutajate pere, või vähemalt selle enamik... Ja on küsitud, paljukordselt küsitud, miks ei saadetud rohkem suusatajaid?

Miks palju iluuisutajaid ja vähe suusatajaid? Vastus sellele tohiks sisaldada kiitust iluuisutajatele ja laistust suusatajatele. Enamik meie Ga-Pa's viibinud iluuisutajatest sõitis sinna oma ressursidil või iluuisutajatele lähedal seisvate ringkondade toetusel. Ning see ei peaks olema kuidagi laiduväärne, vaid kiiduväärne, kui oma algatusel minnakse olümpiale vaatama seda maailma kõige paremat oma alal. Ja

ühtlasi ka õppima, kuigi umbes sää-
raste õppijatena, nagu jaapanlased
12 aasta eest Pariisi olümpial, kus
nad ketast heitsid 20 m ja tõkke-
jooksul üht tõket ületanult järgmise
tõkke ees seistes pöörasid ümber, et
selle tõkke ületamiseks hoogu võtta.

Teame ju, et meie iluuisutajad
ja kiirusutaja Ga-Pa's kaotasid lät-
lastele. Ja meie jäähokimeeskond
kaotaks meie uisutajatest veel rän-
gemaltki Ga-Pa viimasele, kelleks
tuleb pidada Läti meeskonda. See,
et Läti jäähokis, kiir-, ja iluuisuta-
mises, kolmel suurel talispordi alal,
meist väga tunduvalt ette on jõud-
nud, ei ole meile kergeks lopsuks.
Ja peab ütleva, et Ga Pa's käimise
asemel kogusummas meile praktiil-
sem ja rohkem võimeid mööda oleks
jäähoki, kiir- ja iluuisutamise õppi-
mine lätlastelt, kellega talvel ühen-
duse pidamine on odavam ja hõlp-
sam kui soomlastega.

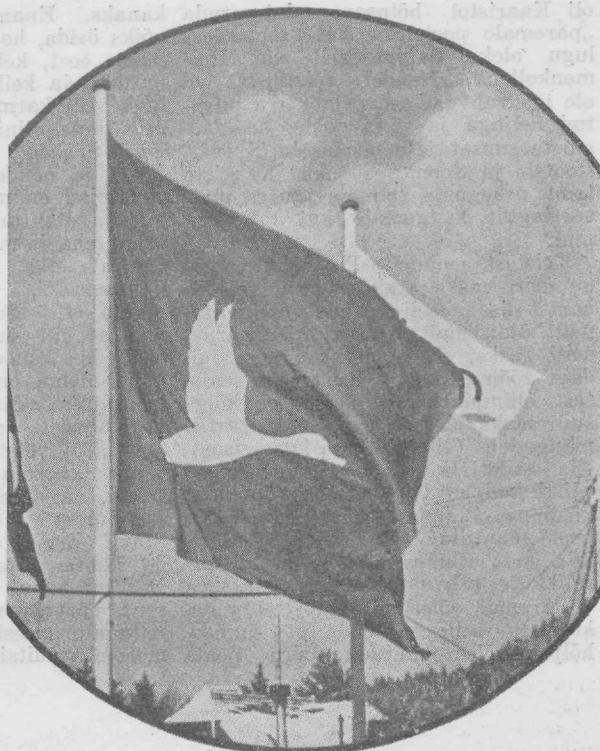
Oleksime oma talvespordiga pä-
ris alla käinud, kui meil ei oleks
hiilgavaid jääpurjetajaid ja tublisid
suusatajaid. Et meie jääpurjetaja-
test euroopameistrid ei ole otsekohe-
ses seoses Ga-Pa'ga, siis peatume
suusatajate juures.

Meie suusaspordi juhid, kellel
selle ala populariseerimisel ja eden-
damisel on määratud teeneid, olid
Ga-Pa suhtes liig passiivsed. Pär-
ast meie kaitselid suusatajate esi-
nemist Zakopanes jõudis meie suu-
satajate tublidus furoori sünnitada
kaugel Lääne-Euroopaski. Prant-
suse suurima spordinädallehe
„match'i“ taliolümpiaeelsest 4. veebr.
numbrist oli Ga-Pa tagajärgede en-
nustamise alal üllatamapanevaks
lageda, et „kaitsevälises patrull-
suusatamises tuleb parimateks püs-
tada soomlasi, kellele eestlased, auster-
lased ja sakslased on arvatavasti
kõige otsekoheemateks konkuren-
tideks.“ Nähti tontil seal, kus teda
ei olnudki. Ning on lisada, et
„match'i“ eelpooltsiteeritud paar ri-
da on paremaks, mis meie võistlejate
Ga-Pa's esinemise puhul Euroopa
suures ajakirjanduses leidus. Hooli-
mata sellest, et meie patrull Ga-
Pa'sse ei olnud üles antudki...

Ka nüüd, pärast Ga-Pa'd, jääb
veel edasi püsima küsimus, miks oli
taliolümpial nii vähe meie suusa-
mehi? Ja jääb kahtseda, et meie
suusajuhid 1) kas ei olnud küllalt
kindlad oma parimate meeste kuulu-
vuses rahvusvahelisesse klassi, või
2) et nad pidasid rohkema arvu suu-
satajate saatmist otstarbekohatuks
ja ülearu kulukaks, või 3) et nad
arvasid mitte toime tulevat suusa-
tajate arvu suurendamisega oma al-
gatusel ja suusaspordile lähedalseis-
vate ringkondade toetusel.

Meie ainsat Ga-Pa suusameest
Vello Kaaristot on rohkesti kiide-
tud. Teda on ülegi kiidetud. Nii et
tuntakse juba kartust, kas see kiitus
poissi ära ei riku.

„Valge parti
(Presse-Ente)
roffelisel põh-
jal!“ ajakirjani-
ke plagu rööm-
sali lefvimas
Ga Pa pressi-
tsentraali ees.

Õige on öelda, et Vello Kaaristo
oli tubli. Veel õigem on öelda, et
ta oli rahuldav. Kui olümpiale
minnakse võistleva, siis tehakse va-
het, mis on auväärne esinemine ja
platseerumine ning mis seda ei ole.
Selleks vahetegemiseks on otse mi-
dagi reegli taolist. Reegel on lihtne:
et võistleja ei ole põrmugi inferioor-
sem võistlejate enamikust. Teisiti
öelduna: et ta on parem võistlejate
enamikust, jättes vähemalt pooled
võistlejatest oma seljataha.

Sellega meie Ga-Pa võistlejatest
tuli toime üksnes Vello Kaaristo.
Ta saavutas tunnustusväärse plat-
seeringu, millega meie ei ole harju-
nud suurtel rahvusvahelistel suusa-
tamisvõistlustel.

Eeskätt tõestas Kaaristo seda,
ja see on kõige hinnatavam, mida
suusatamises on võimalik saavutada
ka ilma lumeta, s. t. põhjaliku suvi-
se ja sügisese vastupidavustreenin-
guga. Kui Jüri Lossman Antwerpeni
1920. a. olümpial maratonijooksus
hõbemedali võitis ja Göteborgi 1923.
a. mängudel esimeseks tuli, saavuta-
des Eesti spordi suurimaid võituseid,
siis tõestas ta seega kaugeltki mitte
eestlase talendi maratonijooksuks,
vaid ta näitas, mis on võimalik saa-
vutada väga põhjaliku treeningu tu-
lemusena.

Kaaristot praegu ei saa hinnata
suursuusatajaks, küll aga võistlejaks,
kes kõige veenvamalt näitas, milli-
seks otsustandvaks aluseks on suur
füüsiline treening ja selle varal saa-
vutatud kõrge vastupidavus. Sellest
piisas, et ta suusamaratonis suutis
võita eesotsas nimeka Wörndlega

kõiki nelja Saksa võistlejat, kellele
kui alplastele võistlusrada oli kodu-
ne ja kes tehniliselt on paremad
meie meest.

Suusatamisvõistlustel iga rahvus
võis esineda maksimaalselt nelja
võistlejaga igal alal. Meil Kaaristo
esindas oma rahvust üksinda kahe
ala (18 ja 50 km) kohta. Oleks ta
murdnud suusa, nagu Salpausseläl,
ja seetõttu katkestanud või jäänud
viimaste sekka, siis oleks see hoo-
biks olnud kogu meie suusaspordile
tema tunnil rahvusvahelisesse klassi.
Õnneks seda ei juhtunud.

Kui mõnes suuremas riigis oma
vähest edu Ga-Pa's põhjendatakse
puuduliku ettevalmistuse ja vähes-
harjutusega, siis ka meie rahulda-
vamagi võistleja Kaaristo puhul
(teistest kõnelemata) ei saa kõnelda
ettevalmistuse ja harjutuse täielisu-
ste. Et teada, mis on Ga-Pa suusa-
tajatele, selleks skandinaavlased
ühes soomlastega saatsid oma mehi
sinna juba l. a., millal seal peeti Sak-
sa suured rahvusvah. esivõistlused.
Samuti olid nad nüüd taliolümpia eel-
treeninguks kohal palju aegsamalt
meie võistlejatest. Ning veel: miks
ei tulnud meil, näiteks, küsimusesse,
et napilt 2 tunni sõidu võrra Ga-
Pa'st eemal Innsbruckis algavad pä-
rast taliolümpiat FIS-võistlused ja
et nendest osavõtt oleks meie suusa-
mehele olnud uueks tarviliseks jõe-
prooviks?

Kaaristol ka kõigil teistel meie
parematel suusatajatel on vaja veel
rohkesti edeneda, et jõuda parimas-
se rahvusvahelisesse klassi. Eriti
selgub see siis, kui väita, et Ga-Pa's

oli Kaaristol hõlpsam platseeruda „paremale poolele“ kui seepoolest lugu oleks Salpausseläl või Holmenkollenil. Nendel võistlustel ei ole iga rahvuse osavõtjate arv piiratud neljaga ja väga rohke heaklassiliste suusatajate olemasolu Norras, Rootsis ja Soomes suruks Kaaristo tema praeguste võimete juures platseeringult kaugemale kui taliolümpial.

Teistest meie Ga-Pa võistlejatest on eriti raske kirjutada midagi lähemat lisaks sellele, mis juba varemalt üldisemalt teatav. Sellepärast eriti raske, et ei leiduks juure midagi rõõmustavat. Kui meie senistest olümpiaekspeditsioonidest kõige suuremaks oli 1924. a. oma Pariisi mängudele (46-mehelises koosseisus), siis saadeti ja läks ka sinna mitmeid võistlejaid, et õppida. See õppimise küsimus olümpia keerises on väga problemaatiline, eriti siis, kui võistleja enda võimed veel ei kuulu korralikkuse vahelisesse klassi.

Paremgil võistleja võib olümpia-keerises selle asemel, et õppida, hõlpsasti ise muutuda nagu peata

kanaks. Enamiku võistlejate eest, võiks öelda, hoolitsetaksegi nagu inimeste eest, kellel endal ei tarvitse mõelda ja kelle seejuures tuleb aluda veel kammimale kui kaitsevääli- sele distsipliinile. Ivar Ballangrud, Karl Schäfer, Sonja Henie, Birger Ruud ja nendele sarnanevad suurvõistlejad on mõistetavalt ise teadlikud ja otsustajad selles, mis nendel tuleb teha ja mida mitte. Üldiselt aga Ga-Pa's olid talisportlastest mon- däänsemaks, „elumehelikemaiks“, uisutajad. Seda palju suuremal määral kui suusatajad ja hokime- hed, kes meeskondadena alatiselt pidid olema oma kapteni või mees- konnajuhi valju ja valvsa silma all.

Kuupalju on vaja esindajaid- ametmehi võistlejate juure? Ga-Pa's osutus kogemuseks, et viie võistleja kohta, nagu meil, on ühest esinda- jast-juhust vähe. Kuid mis siis Berliinis? Esmakordselt meie osavõttu- de kohta olümpiamängudest tuleb Berliini puhul väga olulise küsimu- sena päevakorrale kõige kvalifitseeritumate meeskonnajuhtide leidmine meie ekspeditsioonile. Meil on senini

sagedasti kõneldud esindajate ja ametmeeste rohkusest, ühel või teisel puhul, kuid siin tuleb kinnitada, et endisaegsete „olümpianormidega“ selgi alal enam kuigi kaugele ei saa.

Näiteks: Prantsuse meeskond Ga-Pa's koosnes 42 võistlejast (19 suusatajat, 13 hokimängijat ja 10 bobisõitjat). Kuupalju esindajaid- ametmehi? Mitte vähem kui 14, s. o. iga kolme võistleja kohta üks esin- daja-ametmees. Need 14 jagunesid oma ametitelt järgmiselt: 10 esinda- jat, juhti ja kohtunikku, 1 treener, 1 arst ja 2 massööri. Veel võiks näitena tuua, et Prantsusmaal oli Los Angelesi olümpial nende 67 võistleja kohta 30 esindajat, juhti ja muud ametmeest. Iga 2 võistleja kohta seega üks juht-ametmees, see ei ole kõige väiksem norm, kuid ka mitte kõige suurem, kui võtta teadmiseks Ungaris esiletoodud sooviavaldu, et nende meeskonna esindajate-juh- tide-ametmeeste kogusumma olüm- piamängudel ei tohiks olla suurem võistlejate kogusummast.

Meie olümpiapoliitika, milline see on?

Vüimasteks olümpiamängudeks, millest meie võtsime osa suuremaarulise meeskonna- naga, olid Amsterdamil omad kaheksa aas- ta eest. Los Angelesi mängudest nelja aasta eest võttis meie poolt osa ainult 2 võistlejat, mille tõttu need meie olümpia- spordis omavad üksnes natuke suurema kui nullilise tähtsuse.

Eelpoolmainitud kaheksa-aastase vahe- miku tõttu meie kaugelgi enam ei ole sää- rasel määral olümpiakursis, nagu see oli pärast Antwerpeni olümpiat Pariisi ja Amsterdamini mängude eel. Amsterdamist ilma Los Angelesita Berliini — see tähendab meie olümpiaspordile järsakulist üleminekut, kuna ette- valmistus ja treening olümpiamängudeks ühes võistlemise enda ja selle oludega on muutunud väga rohkesti. Muidugi oleks lialduseks öelda, et Berliini olümpia kõrval Amsterdamil oma nagu enam ei olekski mingi olümpia, vaid väikekodulise miljööga diletantlikeks võistlusteks, kuid omelt on selles lialduslikus võrdluses kül- laltki töti. Rahulikult võib kinnitada, et meie asjatundlikemaski ringkonnas, laiema- test kõnelemata, ei olda täiel teadmisel selle kohta, millisel määral on vii- mase kuuteistkümnne aasta kestes, Antwerpeni olümpia-ast saadik, muutunud olümpiamängude ilme. Siin on öel- dud ilme selle eeldusega, et ilme muutumi- ne on otsekohehes sõltuvuses sisust endast.

Osavõttudel Antwerpeni, Pariisi ja Amsterdami mängudest, mille kohta tänapäeva-

ga võrrelduna aega määravalt on kõigiti oma kohal sõna „vanasti“, kandis ette- valmistumine olümpia võistlusteks mitte üks- nes meil, vaid mujalgi üldisemalt laadi, mida võiks klassifitseerida käsitööstus- likuks. Ettevalmistumisel nohitseti kõige energilisemalt, kuid ikkagi nohitseti, kui- gi seda tegevust omal ajal oma aja kohta hinnati õigustatult laiavaluslikuks ja põh- jalikuks, mille ei puudunud teatav suure- joonelisuski. Kuid see oli tänapäeva mõõdupuult ikkagi nohitsemine. Tei- siti see ei saanudki olla siis — ajal, mil- lal maakera parimad atleetid olid oma enamikus head amatöörid, või palju õige- mini öelduna: see oli ajal, millal lootust- andvamatel ja parimatel atleetidel lasti olla amatöörid.

Nüüdseks on olukord muutunud seda- võrd, et parematel enam ei lasta, ei lu- bata olla amatöör. Lootustandvamad ja paremad võistlejad paigutatakse pike- maks ajaks treeninglaagritesse, mille puhul ei saa meele tulemata jääda kontsent- ratsioonilaagrid.

Oeldakse (mitte meil, vaid mujal): „Meie olene suur rahvus. Meie osavõtt olümpiamängudest on meie rahvusele ja riigile prestiihiküsimus. Meie võtame osa. Selleks valmistume ette kõige paremini. Maksu see, mis maksab. Üks võit — see päästab meie au. Palju võitused — see tõestab teistele meie rahvuse kvaliteeti, meie rahva võimsust ja vägevust.“

See credo ei ole erandlik, vaid üldine. See on omane nii sakslastele kui prants- lastele, nii ameeriklastele kui jaapanlaste- le, nii soomlastele kui rootslastele. Kui Prantsuse 56-liikmelisest olümpiaekspedi- tioonist ainult üks (Emile Allais alpiines kombinatsioonis) tuli auhinnale, võites pronksmedali, siis prantslased Ga-Pa's ja Prantsusmaal kirjutavad: „Emile Allais päästis meie au.“

Nii on lood suurte rahvustega ja ka sääraste rahvustega, kes küll arvuliselt ei ole suurteks rahvusteks, nagu soomlased, kuid seejuures on suurteks olümpia- rahvusteks.

Siit tekibki kardinaalsena küsimus, mis tehakse meil ja mis tuleb meil teha? Meie olümpiapoliitika, milline see on?

Meil siiani seda ei ole olnud, kuna saadi läbi ilma selletagi. Valmistuti ette ja saadeti paremaid mehi välja, nii palju kui selleks oli energiat ja ainelisi võimalusi ja tagajär- gedega oldi vägagi rahul. Mitte et oldi rahul, vaid tuli olla väga rahul, sest sa- avutused olid õieti suurepärased. Tuletagem ainult meele meie viimast edu Amsterdamis: Eestil 2 kuld-, 1 hõbe- ja 2 pronksmedalit, seejuures Ees- ti neljakümne rahvuse hulgas kuuteistkümnnes! Peale viie võitja veel teised meie võistlejad platseerusid maailma parimate esirinnas, kes kahek- sandaks, kes üheteistkümnendaks, kes nel- jateistkümnendaks jne.

Kuid nüüd — Berliinis? Ennustusena saab vastata hirmu ja kartust tekitada võiva oi-oi-oi-ga. Praegune olukord paremalgi tahtmisel ei võimalda muud.

Esmärgiks senist teed edasi minnes peaks aga olema, et meie esinemine Berliinis kujuneks veelgi edukamaks kui Amsterdamis. Meie edu Amsterdamis ei olnud juhuslik ja see edu nõuab oma edasise edenemisega rahul olemiseks veel suurematki edu Berliinis.

Kas see on aga võimalik? Praegu näib, et ei. Säärane vastus on kindel teadmatagi, milline on meie olümpiapoliitika. Vanasti meie suutsime võita ka ilma kõige põhjalikuma laadilise, ka ilma n-n. kõige moodsama ettevalmistusega, rohkem oma suurepärase materjali tõttu. See meie atleetide sünnipäraselt tüse füüsiline materjal osutus võitude saavutamisel kõige otsustavamaks teguriks. Kuid nüüd, kus mujal atleete suurtööstuslikult spetsialiseeritakse olümpiavõitude saavutamiseks, on arvata, et meie olümpiavoistlustes võime etendada abessiinlaste, kuigi vahvate, kuid siiski abessiinlaste osa itaallaste vastu...

On tarvilik, et meie sportijuhid avaldaksid meie olümpiapoliitilised vaatekohad. Selle avaldamiseks on praegu ülim aeg. Mitte seepärast ülim aeg, et seda ütelist nii sagedasti armastatakse tarvitada, vaid seepärast, et asjad on juba nii kaugel, et ilma kindla selguseta võidakse sattuda säärasesse ummikusse, mille tagajärjeks pärast Berliini mängude lõppu võib kujuneda pettumus, meelepaha, kirumist ja parastamist niusugusel määral, et see toob endaga kaasa sünge reaktsiooni meie spordilükkumises.

Et teada, milline on meie olümpiapoliitika, selleks läheb eeskätt tarvis vastust järgmistele küsimustele:

1. Kas meie paremad võistlejad saadetakse Berliini olümpiast osa võtma lootustega võitudele?

2. Kas meie paremad võistlejad saadetakse Berliini olümpiale auväärseks esinemiseks, s. t. et nad esindaksid Eestit kui säärast spordimaad, kus olümpiamängudest eemalejäämist peetakse meie sporditasemega ja meie olümpiatraditsioonidega ühendamatuks, ning seejuures rahuldutakse rohkem võistlemisega (mitte võimaseks jäämisega) kui võitmisega.

Vastusega nendele kahele küsimusele ei ole meie Berliini-eelne olümpiapoliitika veelgi küllalt piiritletult selge. Jääks järele ikkagi rohkesti ebamäärasust mitmes küsimuses.

Et olukord meil praegu on säärane, selle põhjuseks tuleb pidada asjaolu, et meie nüüd Berliiniks valmistume ette peaegu nüsama käsitööstuslikult kui Pariisiks või Amsterdamiks, sisuliselt nagu mitte aimateski, et Berliin ja sellest osavõtt võidu-loomustega peaks meile tähendama suurtööstuslikku ettevalmistumist. Kuigi meile suurtööstuslikku en miniature, kuid ikkagi suurtööstuslikku.

Ja see Berliini mängude suurtööstuslikkus tõstabki päevakorrale säärase meil ennoolematu ja veidranagi tunduva küsimuse: milline on meie olümpiapoliitika?

Olümpia paukherneid

Kaaristo pilt ja 2 rida Mität

Meie sportlased kadusid Ga Pa's üldiselt täiesti teiste rahvaste omade varju ja nendest ei kirjutatud kuigi palju Saksa ajakirjanduses.

Kõige suuremaks saavutuseks oli sel alal, et ametlik „Olympiazeitung“ tõi Vello Kaaristo pildi suusamaratonist.

Meie kiirusutaja A. Mitt leidis „Olympiazeitungis“ ainult kaks kohta üherealise märkimise. Pärast 500 m kiirusutamist kirjutas „Olympiazeitung“: „...Belgia teine esindaja Graeffe uisutas päeva kehvema aja, kui jätta arvestamata kukkunute ajad. Ka tema paarimees, austraallane Kennedy, ei olnud palju parem. Isegi võhiklik mass sai aru sellest suurest stiilivahest nende ning Balangrudi, Kroghi, Potti ja Ishihara vahel, kuna viimaste kehaseis oli palju otstarbekohasem, voolujoonele sarnasem, ja nad suurendasid hoogu kogu kehaga, esijoones aga õlgadega. Graeffe'ist ja Kennedyst polnud palju parem ka järgmine paar Mitt-White...“

„Olympiazeitung“ peale selle siiski ei jätnud märkimata, et „Ballangrud leidis 5000 meetris Mitis igatahes vastase, kellele ta ei suutnud teha ringi sisse...“

Helisev olümpiraamat

Huvitava uudisena spordirahvale on märkida, et tänavu septembris ilmub Saksamaal olümpiamängude puhul „Heli-olümpiraamat“! Raamat on suurejooneliseks mälestusesemeks olümpiamängudest, mis tootavad kõigiti kujuneda maailmarekordseteks.

Raamat, mis varustatakse riikkalikul piltidega, on kaustalt 30×25,5 sm. Raamatuga käib kaasas kaks kahepoolset gramfoniplaati, mis annavad helides edasi tähtsamad kõned, olümpiahümni, olümpiavande andmise, olümpiakellade helisemise ja muud.

Raamatu hinnaks on tellimisel enne raamatu ilmumist 8 riigimarkka. Raamatu annab välja Wilhelm Limpert-Verlag, Berlin SW 68.

Olümpiavõitjanna, kes alustas treeningut 4-aastasena.

Berliini kehalise kasvatuses ülikooli õpilane Christl Cranz muutus üle õõ Saksamaal populaarsemaks nais-sportlaseks maailmakuulsaks Sonja Henie kõrval.

Pole ka imestada — esimene olümpiavõit ja kuldmedal Ga Pa taliolümpial langes tema läbi Saksamaale.

Määratust juubeldusest ilmnest tal- le, et ta oli tulnud olümpiavõitjaks.

Kaks õnnitlejat tõstsid Christl Cranzi kohe oma õlgadele, kuid neiu lendas kohe üle ühe õlgade maha lumesse. Õhku tõstjatest oli üks olnud 190, teine ainult 160 sm pikkune!

„Kahju ainult,“ sõnas Christl Cranz, „et minu isa ei saanud pealt näha minu sportlaselu suurimat saavutust. Ta on nimelt Kanadas. Nagu ta kirjutas, kavatsenud ta iga päev kogu aeg istuda raadioaparaadi taga, et mitte kaotada ühtki Ga-Pa'st öeldavat sõna. Loodan, et ta seda tegi ja kuulis minule määratud tuhandete juubeldamist...“

Muide — Christl Cranz hakkas suusatama juba nelja-aastaselt. Esimese suusavõidu saavutas ta üheksa-aastasena Grindelwaldis, Schveitsis, võisteldes noorte klassis.

Neelati iga rida, mis tuli Ga Pa võistlusatmosfäärist.

Suusaspordi kodumaal Norras suurima ajalehe „Aftenposteni“ hoone ees Oslos taliolümpia ajal olid igal õhtul suured rahvamassid lugemas teateid olümpiamängude käigu kohta, mis olid asetatud kaugele nähtavatele tahvlitele. Teated muutusid ja värskenesid iga telefonikõne järele. Eriline tahvel näitas rahvaste punktidesisu, kusjuures esimese koha eest oli arvestatud 10, teise koha eest 5, kolmanda eest 4 jne. punkti kuni kuenda kohani. Rahvas juubeldas sagedasti, jälgides kogu aeg teateid ja neelates iga rida, mis ilmus tahvlile Ga Pa võistlusatmosfääri kohta.

Propaganda, propaganda, propaganda!

Reichsbahnzentrale, kes on oma arvukate välismaiste esindajate kaudu eriti võtnud endale Berliini olümpiamängude propageerimise välismaal, oli taliolümpiani saatnud välja üldse 6.764.205 eksemplaari propagandamaterjali broschüüride, plakatite, pitsatmarkide, postkaartide jne. näol. See on ka juba olümpiarekord! Veidi üle 3.100.000 eksemplaari neist oli määratud taliolümpia propageerimiseks. Kõige suurem levik oli taliolümpia plakati kujutusega pitsatmarkidel, mida levitati üldse 1.142.500 tükki. Veel suurem levik oli aga n. n. lõots-broschüüridel, mis sisaldasid igasugust informatsiooni Berliini olümpiamängude kohta. Esimene trükk 1.500.000 eksemplaaris läks kiiresti läbi ja teine trükk ulatus samuti poolteisele miljonile eksemplaarile. Suvemängude suuri mitmevärvilisi plakatid, mis kannavad atleedi kuju Brandenburgi värava e kohal, trükiti samuti poolteist miljonit eksemplaari.

Maailma

Kergejõustik on alased, milles sekkumise ja sentimeetrite arvud võimaldavad teha igasugust statistikat, et selle najal hinnata ja mõõta nii üldist kui ka üksikult iga rahvuse edasiarengut, seda igasuguse aja vältel. Kui käepärast andmed on täpsed ja kontrollitud, siis on eksimuse või, n-ü, möödalaskmise protsent väga väike. Statistika annab kuni 90-protsendilise usutavusega pildi. Rahvuste paremusjärjestamiseks on statistika koguni parem mõõdupuu kui näiteks maavõistlused või üldse võistlused. Viimastel mängivad suurt osa juhuslikkuss ja momenti olukorrad, mis ei võimalda nii tõetruud pilti kui statistikalised andmed, eriti veel siis, kui need andmed haaravad pikemat ajajärku.

Üheks statistikaliseks mõõdupuuks rahvuste paremusjärjestuse selgitamiseks on rahvuste rekorditabelite võrdlemine. Säärane võrdlemine haarab pikka ajajärku ja võimaldab suure täpsusega kindlaks määrata iga rahvuse kergejõustiku kõige sisulisema tugevuse.

Eesti Spordilehe l. a. veebruarikuunumbri ilmus nende ridade kirjutajalt esimene kõigi rahvuste rekordide võrdlustabel. Seejuures, jällegi väga olulisena, oli igale rekordile antud ta täieline väärtus ja sisu Soome punktide-tabeli järgi ja saadud

punktid rahvuste paremusjärjestuse selgitamiseks kokku arvatud 17-nel populaarseimal kergejõustiku-alal. Sääraselt saadud arvutus näitas, et Eesti oli l. a. aluks kõigi aegade kohta neljateistkümnes kergejõustiku-rahvus, kuuludes maailma kõigi rahvuste peres selle tugevasse keskkohta.

Vahepealne aasta on aga toonud paremustabelis suuri muudatusi. Kuigi kõik rahvused parandasid paljudel aladel varemolnud rekorde, parandasid ühed neid rohkem ja teised vähem, s. t.: areng ei olnud kõigi rahvuste juures võrdse tugevusega, mis ei jätnud oma otsest mõju avaldamata ka paremusjärjestusse, mis vastavalt tuli muuta.

Käesolevale kirjutusele on lisatud uus võrdlustabel. Kui seda kõrvutada läinudaastasega, siis meile, eestlastele, torkab esimesena silma, et Eesti on neljateistkümnendalt kohalt langenud allapoole ja platseerub nüüd seitsmeteistkümnendana. Seda sellele vaatamata, et tabelis toodud 17-ne ala kohta kokku oleme oma rekorde parandanud 129 punkti võrra — punktide kogusumma on tõusnud 15.217-nelt 15.346-le. Mõõda on meist rühkinud Lõuna-Aafrika, Tšehhoslovakkia ja Hollandi. Veel on meist möödunud Argentiina, kuid selle eest

on tabelist ära jäetud Lõuna-Ameerika riikide ühine rekordide tabel. Nüüd tagantjärele selgunult osutus meie läinudaastane edusamm maailma mõõdupuu väikeseks, kuigi tipp-saavutused tõusid. Väikeseks võrreldes eeskätt meist möödarühkinud rahvuste edusammudega.

Kui nüüd edasi teha võrdlusi, siis USA püsib seniselt edasi esirinnas, kuid temale järgmise positsiooni omab nüüd Soome asemel Saksa, kes on USA-le lähemal kui Soome läinud aastal. Järsu hüppe üles on teinud Poola: 13. kohalt 8. kohale! See on tabeli silmapaistvaim muudatus: ühe hooajaga rebis Poola enda maailma keskpärase rahvuste rühmast heade rühma.

Tänavu on tabelit pikendatud kaheksa rahvuse juurevõtmisega. Neist huvitab meid eeskätt Nõukogude Vene. Ta platseerub 20-dana. Seeigi Eestist veel maas, kuid punktide vahe on ähvardavalt väike — ainult 105. Kui nõukogude sport uuel aastal jätkab oma senist arengu tempot ja kui meil tempo ei kiirene, siis 1936. a. lõpul peame vist konstateerima Nõukogude Vene kergejõustiku paremust ka rahvusrekordide võrdlemisel.

Kuigi allolevas tabelis tuli teha palju ümberjärjestamisi, jäid rühmade koosseisud endisteks, erandiga üksnes Poola suhtes. Omaette n-ü.

	100 m	200 m	400 m	110 m tk.	400 m tk.	800 m	1500 m	5000 m								
1. USA	10,3	1071	20,6	1099	46,2	1131	14,1	1099	50,6	1134	1.50,0	1059	3.48,8	1073	14.30,0	1055
2. Saksa	10,3	1071	20,9	1048	47,6	1028	14,5	1019	53,2	990	1.51,6	1011	3.51,0	1041	14.49,6	984
3. Soome	10,7	934	21,8	911	48,3	980	14,4	1038	53,7	965	1.52,5	986	3.52,0	1027	14.17,0	1106
4. Rootsi	10,6	966	21,5	954	48,0	1000	14,4	1038	52,4	1032	1.50,4	1047	3.50,8	1044	14.40,4	1017
5. Ungari	10,3	1071	21,0	1032	48,3	980	14,8	964	53,2	990	1.52,0	1000	3.52,6	1019	14.55,4	964
6. Inglise	10,6	966	21,8	911	47,6	1028	14,6	1000	52,2	1042	1.49,8	1065	3.52,2	1025	14.54,8	966
7. Jaapani	10,3	1071	21,2	1000	49,0	935	14,6	1000	54,6	921	1.54,0	945	3.58,0	948	15.00,0	948
8. Poola	10,6	966	22,0	883	48,8	947	14,8	964	54,2	940	1.51,6	1011	3.54,0	1000	14.40,6	1016
9. Norra	10,5	1000	21,6	940	48,6	960	14,7	982	54,0	950	1.52,1	997	3.56,5	967	14.48,8	987
10. Prantsuse	10,6	966	21,6	940	47,6	1028	14,8	964	54,0	950	1.50,6	1041	3.49,2	1067	14.36,8	1030
11. Kanada	10,3	1071	20,6	1099	47,2	1056	15,2	896	55,6	876	1.52,0	1000	4.00,0	923	15.26,6	864
12. Itaalia	10,6	966	21,4	969	48,6	960	14,6	1000	52,4	1032	1.50,6	1041	3.49,0	1070	14.57,0	958
13. L.-Aafrika	10,8	902	21,1	1016	49,0	935	14,5	1019	55,2	894	1.53,7	953	3.56,0	973	15.04,8	932
14. Argentiina	10,4	1035	21,4	969	49,2	922	15,2	896	55,2	894	—	900	3.58,4	943	14.55,6	963
15. Tšehhoslov.	10,6	966	21,6	940	49,1	928	15,2	896	56,0	859	1.54,6	929	4.01,0	911	15.12,3	908
16. Hollandi	10,3	1071	21,1	1016	48,7	954	14,8	964	56,8	825	1.55,1	916	4.07,0	841	15.16,4	895
17. Eesti	10,7	934	22,3	843	51,0	818	15,4	864	57,4	801	1.56,2	888	4.03,2	884	15.07,4	924
18. Austria	10,6	966	21,7	925	48,4	973	14,8	964	55,2	894	1.54,0	945	4.02,8	889	15.21,8	878
19. Schweits	10,4	1035	21,2	1000	47,8	1014	15,2	896	56,0	859	1.51,8	1001	3.55,0	987	15.29,3	855
20. Vene	10,6	966	21,8	911	48,6	960	15,4	864	57,7	789	1.56,4	883	3.59,9	800	14.51,2	978
21. Daani	10,7	934	22,7	843	50,1	868	15,1	912	54,9	908	1.55,7	900	3.58,1	946	14.52,4	974
22. Greeka	10,6	966	21,6	940	50,1	868	14,8	964	54,8	912	1.58,2	839	4.05,0	863	15.38,6	828
23. Brasiilia	10,6	966	21,8	911	48,8	947	14,8	964	53,7	965	1.55,1	916	3.58,8	938	15.57,0	777
24. Läti	10,6	966	21,9	897	50,5	845	16,2	749	59,5	723	1.58,8	825	4.05,0	863	15.06,4	927
25. Belgia	10,7	934	22,0	883	49,7	892	15,8	804	55,1	898	1.55,2	913	3.59,4	930	15.00,6	946
26. Jugoslaavia	10,7	934	22,4	830	50,5	845	15,0	929	55,3	889	1.59,2	816	4.11,0	798	15.45,0	810
27. Rumeenia	10,6	966	22,2	856	51,4	796	16,0	776	59,0	740	2.00,0	798	4.12,2	785	15.56,4	778
28. Hispaania	10,9	872	22,7	792	50,0	874	16,2	749	57,8	785	1.58,4	834	4.03,0	887	15.23,4	873
29. Portugal	10,6	966	22,2	856	52,6	735	16,2	749	58,2	770	2.03,0	734	4.16,6	740	15.25,8	866
30. Bulgaaria	11,0	843	23,2	734	51,4	796	16,8	674	62,9	610	2.04,8	698	4.18,0	727	17.24,0	574

seitsmeteistkümnes

ekstra-ekstra klassi jäi USA edasi suure, üle 1000-punktilise üleolevusega järgmiste ees. Ta on ikkagi ainuke, kelle punktide kogusumma on üle 18.000, täpsemalt — 18.436. Järgmise rühma, mida võib nimetada ekstraklassi rühmaks, moodustavad üle 17.000 punktiga riigid — Saksa, Soome ja Rootsi, toodud järjekorras. L. a. oli Saksa selle rühma viimane, kuid surus esimeseks, misjuures nüüd rühma esimese ja kolmanda riigi punktide vahe on suurem kui eelmises tabelis: 106 punkti asemel 192. Rootsi on Soomele lähemale tulnud 40 punkti võrra. Siiski peab märkima, et nimetatud kolme rahvuse paremus üksteise ees on veelgi niivõrd väike, et selles peaaegu iga uus ülesseatav rekord võib põhjustada ümberjärjestamise.

Edasi moodustavad väga headede rühma need 8 riiki, kelle punktide kogusummad on 16.000—17.000. Kuid Inglise asemel on selle rühma esimeseks nüüd Ungari. Inglise punktide kogusummat on vähendatud, mis kõlab küll naljategemisena, sest rekordid ei saa ju areneda tagurpidi suunas. Kuid vähenenud on kogusumma nende rekordide arvel, mille püstitanud välismaalased ja mida Inglise tunnustanud oma rahvusrekordidena. Inglise endi rekordid on aga nõrgemad ja nende sissevõtmise-

ga langes Inglise kogusumma. Väga headede rühma kuuluvad veel Jaapani, Poola, Ndrra, Prantsuse, Kanada ja Itaalia.

Tugeva keskkoha maailma rahvuste peres moodustavad järgmised üheksa riiki: Lõuna-Aafrika, Argentiina, Tschehhoslovakkia, Hollandi, Eesti, Austria, Schveitsi, Vene ja Daania. Kõigil nimetatul on üle 15.000 punkti. Eesti on selles rühmas täpselt keskpäigas, misjuures kõik nimetatud üheksa riiki asuvad vähem kui 500-punktilisel vahepinnal. Hollandi on Eestist ees ainult 24 punkti ja Austria Eestist maas ainult 19 punkti. See on, täpselt öeldult, paari sentimeetri vahe, sest 2 sm võrra parem kõrgushüppe rekord ja Eesti on Hollandist möödas või Austria Eestist.

Keskpärase riikide rühma kuuluvad Greeka, Brasiilia, Läti ja Belgia, kel on 14.000—15.000 punkti. Neist kaks esimest, kellel peagu 15.000 punkti, võib tõsta ka tugeva keskkoha rühma. Kõik ülejäänud rahvused, kellel punkte alla 14.000, võib nimetada kergejõustikurahvusteks alla keskpära.

Kuigi toodud tabel on läinudaastast täielikum, puudub selles siiski rida riike, kelle kohta kahjuks pole saadud rekordide tabelleid või kelle kohta saadud andmed on puudulikud.

Nendest riikidest võiks Austraalia, India ja Iiri lugeda kuuluvaiks tugevasse keskkoha, Philippiinid, Hiina, Türgi jne. keskpärase hulka, kuna ülejäänud on nõrgemad.

Eesti positsiooni maailma seitsmeteistkümnenda võib lugeda rahuldavaks meie olude kohta. Ühtlasi aga nõuab ta suuremat pingutamist. Materjali meil ju on, seda on mitu korda toonitatud, kuid samuti on toonitatud ka seda, et paremaks edenemiseks puuduvad meil küllaldaselt head spordivõimalused. Nende tõstmiseks võime Poola eeskujul tungida maailma esimese kümne hulka.

Meie kurblooluseks on ikkagi edasi nõrgad jooksud. Kui summeerida ainult jooksurekordide punktid, siis oleme mitte maailma 17-nes, vaid kahekümneviies rahvus. Ainult hüpate ja heidete rekordidega oleksime aga maailma kümnes! Seega on mõndil heitjad ja hüppajad need, kes päästavad meid langemast alla keskpära kergejõustikurahvuste hulka. Tuleb koguni imestada, kuidas saavad jooksud meil olla nii nõrgad, võrreldes heitjate ja hüppajate saavutustega!? Millest on tingitud Eesti kergejõustiku poolik areng? Vastust leida on raske. Või leidub säärane asjatundja, kes vastaks?

A. Adari.

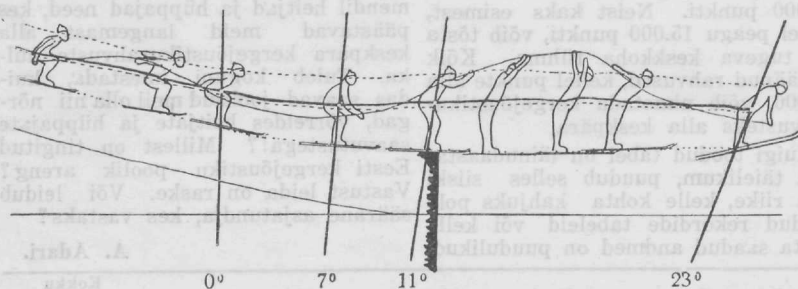
10.000 m	Kõrgus	Kaugus	Kolmik	Teivas	Kuul	Ketas	Oda	Vasar	Kokku punkte									
31.24,0	936	2.06	1124	8.13	1131	15.52	1011	4.41	1103	17.40	1209	52.01	1107	69.19	981	57.77	1103	18.436
31.00,7	974	1.98	1013	7.73	1009	14.99	929	4.12	962	16.33	1073	53.10	1147	73.96	1094	51.66	939	17.332
30.06,2	1039	2.01	1054	7.51	945	15.48	1055	4.03	920	15.92	1025	49.68	1024	76.66	1164	53.77	994	17.167
30.55,2	933	1.95	974	7.53	960	15.40	992	4.15	976	15.75	1006	53.02	1145	71.01	1023	53.87	997	17.144
31.25,8	933	2.00	1047	7.58	965	14.91	917	4.04	925	15.83	1015	50.73	1061	67.77	949	48.96	895	16.727
—	900	1.95	980	7.48	936	15.47	1003	3.82	826	14.54	872	45.81	892	67.88	952	54.81	1022	16.575
31.20,2	942	2.01	1054	7.98	1084	15.82	1059	4.30	1048	14.13	829	44.76	859	68.59	963	49.10	874	16.480
30.11,4	1059	1.96	987	7.38	908	14.96	924	4.14	972	16.05	1040	46.26	908	68.92	975	51.70	940	16.440
31.40,8	910	1.97	1000	7.53	950	15.09	944	4.25	1024	15.00	922	48.80	993	67.04	933	50.39	906	16.365
30.58,8	977	1.95	974	7.70	1000	13.57	725	4.07	939	15.59	988	50.71	1060	61.34	810	46.40	808	16.267
31.42,0	908	2.00	1047	7.59	968	14.76	894	4.06	934	15.12	935	43.60	822	63.12	847	55.58	1043	16.183
31.24,2	936	1.91	922	7.41	916	14.92	918	3.95	884	14.37	854	47.85	961	65.23	893	49.43	882	16.162
—	850	1.97	1007	7.21	816	15.42	995	3.86	844	15.24	948	48.01	966	61.91	822	47.14	825	15.742
31.18,8	944	1.91	922	7.31	888	15.42	995	4.11	957	14.28	845	44.96	865	59.73	776	53.11	976	15.690
32.27,4	842	1.91	922	7.17	850	14.43	846	4.02	916	15.35	961	46.14	904	64.35	874	44.07	752	15.487
32.49,9	811	1.84	840	7.32	891	15.47	1003	3.90	862	16.06	1041	47.56	951	71.48	1034	53.07	975	15.380
32.34,4	832	1.95	974	7.42	919	14.43	846	3.80	818	14.91	912	48.73	991	62.71	838	48.02	847	15.346
32.10,0	867	1.88	852	7.26	874	14.43	846	3.91	866	14.18	835	46.87	928	63.29	851	44.28	757	15.327
31.12,2	864	1.91	928	7.48	936	13.32	691	3.90	862	15.20	944	47.34	944	63.05	846	48.71	864	15.299
31.53,8	891	1.90	915	7.24	869	14.30	827	4.18	990	16.20	1058	47.57	951	65.35	895	48.97	870	15.241
31.13,4	954	1.90	909	7.30	885	14.53	860	4.05	930	14.34	851	42.97	802	64.05	867	48.39	856	15.200
33.20,4	771	1.90	909	7.10	831	14.31	828	3.96	888	14.60	879	49.16	1006	63.41	853	45.47	785	14.930
33.41,8	744	1.92	934	7.22	863	13.44	707	4.10	953	14.15	831	43.12	810	61.38	810	49.75	890	14.926
32.10,4	866	1.88	884	7.33	894	13.88	767	3.78	809	15.19	943	46.10	903	67.70	948	39.66	652	14.461
32.27,7	842	1.86	859	7.11	833	13.60	729	3.71	779	13.70	785	42.78	796	61.76	818	—	653	14.294
33.44,0	742	1.85	846	6.98	799	13.99	783	3.60	733	14.93	914	44.52	851	58.43	750	49.98	896	14.165
34.11,2	709	1.85	846	7.08	825	13.59	727	3.70	775	14.98	920	46.72	923	55.90	699	42.76	722	13.641
32.23,8	847	1.81	798	7.21	861	14.05	791	3.74	792	12.87	703	41.44	755	53.30	649	43.23	733	13.595
32.23,8	847	1.82	810	6.80	751	13.43	706	3.40	652	13.07	722	41.10	745	57.85	738	41.06	683	13.070
36.50,0	545	1.79	774	6.55	688	13.65	736	3.90	862	12.43	661	43.95	833	51.55	616	—	653	12.024

Birger Ruudist ja mäehüpetest

Alljärgneva kirjutuse koostas A. Klumberg, kes selleks kasutas materjalina andmeid, mida Birger Ruudi kohta avaldatud välismaa ajakirjanduses ja mida Birger Ruud ise avaldanud real loengutel. Peale selle on A. Klumberg kirjutust täiendanud isiklike tähelepanekutega selle spordiala kohta. Ka see spordiala pole võõras meie olümpiatreenerile.

Birger Ruud ütleb:

„Suusatajal tarvitseb end mäehüppel asetada üksnes õhupadjale, siis

Joon. 1.

Birger Ruud 53-m-hüppel. 0°-ga on märgitud sügavaim kükk-asend, millele järgneb keha väljasirutamine ärähüppel. Jalgade jõdnult pingutuslaua välisäärele on kehakallak 11° ning veidi hiljem, juba õhus, 23°. Pange tähele ka käte tööd.

võib ta loota hüppe kõige paremale õnnestumisele.“

See lause, mida see maailmakuulsaim mäehüppaja järjest korranud real neil loenguil, mida ta Saksamaal pidanud enne viimaseid taliolümpiamängusid, on tekitanud kuulajais rohkesti naeru: Õhupadi — kuidas seda endale ette kujutada? Kuid kes seda meest näinud hüppe sooritamisel, võib kinnitada, et Birger Ruud istub nagu tõesti õhupadjal. Nii kindel, nii rahulik, nii pingevaba on tema hüpe. Võib-olla just selle oskusega — istuda nagu õhupadjal — ongi B. Ruud klass kõrgemale küündinud kõigist teistest mäehüppajatest.

Birger Ruud on tagasihoidlikemaid sportlasi. Ta on kaks korda tulnud olümpiavõitjaks ja mitmekordne euroopameister, kuid kunagi pole teda kuulnud kiitlemas oma

saavutustega. Ta meelsamini ei räägigi oma võitudest. Ta lausub: „Kõik sõltub õnnest. Enne võistlusi ei ole ma kunagi kindel selles, kas tulen esimeseks või tulen kümnen-daks. Kes suusahüppeid on jälginud, see teab, kui palju seal on võimalusi ebaõnnestumiseks, nii äratõukel, lennul kui ka maandumisel. Väikegi ebaõnnestus võib sageli riisuda kindlana näiva võidu.“

Kes tunneb Birger Ruudi lähemalt, see võib ütelda, et see mees on saja-protsendiline sportlane. Endast-mõistetavalt kuulub selle 100 protsendi sisse ka karskus. Kui teised endale lubavad vahetevahel klaas õlut, siis Birger Ruud sel ajal neelab apelsinivett. Ja kui ta viibib Kesk-

Treeningu kohta ütleb B. Ruud, et see on lai ja sügav mõiste. „Raske on treeningut ära tuua paari sõnaga, kuid üldjoontes võib märkida, et spordis kõige põhjalikum kool on sooritada suusahüppajat.“

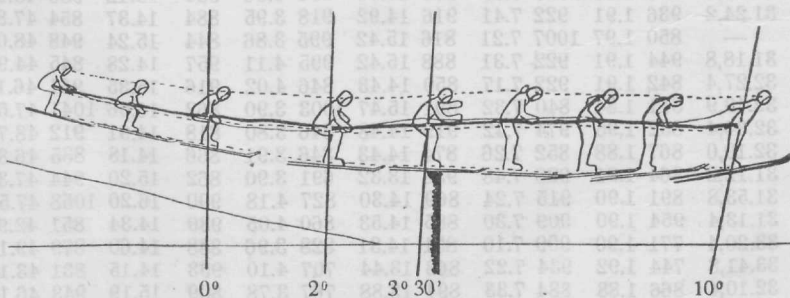
Suusahüppaja alaku treeninguga kesksuvel. Sellal tuleb keha mitmekülgset läbi töötada. Erilist rõhku asetab B. Ruud jõuharjutustele. „Ilma tugeva füüsilise jõuta ei ole võimalik ette kujutada head mäehüppajat.“ Esmajoones rõhk reite ja kere tugevdamisele. See on suusahüppe tähtsaimad alused.“

Eriti harrastab B. Ruud riistvõimlemist, misjuures ta armastatumaks riisaks on kang. Sellel sooritab ta kõige meelsamini n. n. päkest. Ka harrastab ta rohkesti akrobaatikat. Veel edasi meeldib talle kergejõustik, nimelt hüpped. Hüppaja, mis hüppaja! Kõrgushüppes on ta saavutanud 1,60, kuigi ise on 1,64-pikune, ja kaugust teeb 6 m ümber.

Kuid veel üht hüppeala harrastab kõne all olev mäehüpete kangelane. Nimelt vettehüppeid tornist. Ta ütleb, et vettehüppeid tuleb harrastada sellepärast, et see on ainuke võimalus suvel harjutada keha tasakaalus hoidmist. Rohkesti teeb ta salo mortalesid 10-m-tornist.

Ülal olid toodud spordialad, mille-ga suusahüppaja tegeleb suvel. Kui aga langeb esimene lumi, siis püüavad hüppajad kohe kokku kraapida niipalju lund, et korraldada hüppemäge. Ja sellest momendist edasi tekib suur erinevus treeninguviisis Norra ja Kesk-Euroopa hüppajate

Euroopas, siis lisab ta joogisse tüki jääd. See meenutavat talle ta külma kliimaga kodumaad — Norrat.

Joon. 2.

Nii sooritavad äratõuke ja väljasirutamise nõrgad hüppajad. Keha väljasirutamine toimub aeglaselt. Jalgade jõdnult pingutuslaua välisäärele on kehakallak ainult 3° 30' ja täielik väljasirutus toimub tunduvalt hiljem, alles õhus.

vahel. Kesk-Euroopas alustatakse treeninghüppeid kohe keskmise suurusega ja mammut-mägedel, Norras seevastu aga väikestel.

Norralaste metoodiline edu seisab selles, et väikesel mäel saab kõige paremini harjutada ja õppida äratõuge, mis suusahüppel on, teatavasti, kõige tähtsam. Väikesel mäel harjutamine nõuab, võib olla, rohkem aega, kuid selle eest ammutatakse ka rohkem kindlust. Äratõuge peab olema viimistletud viimase võimaluseni. Sest kui hiljem, suurele mäele asunult, selguks, et äratõuge on halb, siis oleks kesktalvel juba hilja asuda selle parandamisele. Kesk-Euroopa hüppajate kohta on sagedane nähe, et nad suuresti kõiguvad oma võimetes. Selle on põhjustanud põhjalikkuse puudumine äratõuke õppimisel. Puudub „finisch“, just äratõukel.

Kuidas toimub äratõuge, mis ülalöeldult, on kõige tähtsam moment hüppel? Sellest on varem E. Spordilehes kirjutanud E. Klumberg (1935. a. — nr. 1, kirjutuses „Kuidas sooritada mäehüppeid“), sellepärast piirdume siinkohal täiendava seletusega B. Ruudi kogemustest.

Kui suusataja on hoosõidul mäest alla libisenud, siis sel hetkel, millal ta suusaninad hakkavad jõudma pingutuslaua välisääreni, peab ta olema sügavaimas kükk-asendis. Ja nüüd järgneb välkkiire ja täielik sirutus ette, ning momendil, millal hüppaja jalad on jõudnud pingutuslaua välisäärele ja hüppaja järgnevalt on õhus, on ta täiesti välja sirutatud, nagu kumm.

Tavalisema veana ühed sirutavad liig vara, teised aga liig hilja. Vara sirutamisel ei kujune hüpe stiilselt puhtaks ja ka hüppekaugus lüheneb. Hiljem sirutamisel võib kaotada tasakaalu ning lend kujuneb nõrgaks. Kolmandaks suureks veaks on, et sirutatakse mitte ettepoole, vaid ülespoole. See on kõige kardetavam.

Kui kiire aja vältel toimub sirutus kükk-asendist täielise ettesirutamiseni, selle kohta on erinevaid tähelepanekuid, kuid kindel on ka see, et väljasirutamise kiirus sõltub suurel määral hüppemäe suurusest ning, teisiti, sooritatavast hüppekaugusest. Saksa talispordiajakirjas Der Win-

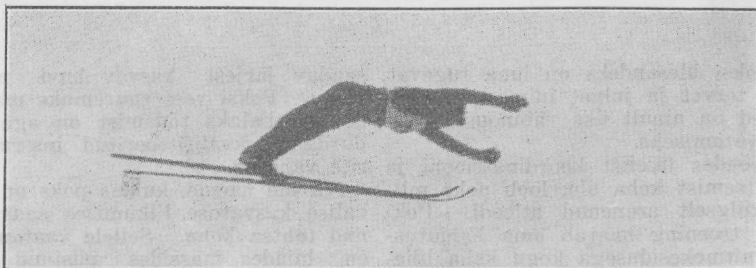
ter artiklis „Film-kontrolle des Sprunges“ kirjutab prof. W. Knoll, et head suusatajad tarvitavad selleks aja, mille vältel filmikaameraga saab teha 2—3 filmipilti (sekundis 64 pilti). See vastab $\frac{1}{32}$ sekundile! Halvad hüppajad tarvitavad väljasirutamiseks kaks korda rohkem aega.

Käesolevale kirjutusele lisatud joonised on võetud W. Knolli ülalnimetatud kirjutuse juurest ning joon.

B. Ruud nimetab istumiseks õhupadjal.

Palju on vaieldud ühe huvitava küsimuse ümber, nimelt: kas saab hüppaja õhus olles muuta lennusuunda? B. Ruud tõendab, et see on täiesti võimalik ja toob ka vastava näite oma kogemustest:

Kord Norras demonstreerinud Birger Ruud koos oma venna Sigmundiga hüppeid, misjuures mõlemad hüppasid kõrvuti ja korra-

Joon. 3.

Suusahüppaja lennul. Keha on tugevasti ette kallutatud, mis vähendab õhu vastusurvet ja aitab säilitada tasakaalu. Kere on paralleelis suuskadega, istmik veidi tagapool. Veaks on, et hüppaja kotsad pole vastu suuski.

1 kujutab üksikuid faase Birger Ruudi sooritatud 53 m-hüppest, mis filmitud. Filmi järgi tehtud joonis näitab kõige paremini, kuidas toimub ärahüpe ja väljasirutamine. Joon. 2 näitab aga, kuidas sooritavad ärahüppe nõrgemad hüppajad. Jooniste allkirjad aitavad veelgi selgitada ärahüppe teostamist.

Norralased lähevad hüppetreeninguks suurtele mägedele alles siis, kui neil äratõuge väikestel mägedel selgeks õpitud. Ja nüüd algab uus treeningajajärk, millal enam ei õpita algelisi asju, vaid aerodünaamilist hüpet, teiste sõnadega, hüppe tehnikat õhus, mida väikestel mägedel ei olnud võimalik õppida.

Iseloomustav lennul õhus on kere suur kallak ettepoole. Hüppaja on kerega peagu suuskadel. Istmik on veidi tagapool, nii et ülalkere on veidi suuskadega paralleelis. Säärased ke-rekallaku juures on parem säilitada tasakaalu: õhu vastusurve pind on väiksem. See ongi see asend, mida

ga. Birger oli hoovõtuteel veidi kõrvale kaldunud ja lendu tõustes määrganud ta, et on summitud maanduma rajalt kõrvale rahva hulka. Kuid keha raja poole suunamisega ja ka suuskade pööramisega õnnestunud tal lennusuunda niipalju muuta, et maandus reeglipäraselt rajal.

Ja kui vahest arvatakse, et üksnes mäest libisemise hoog määrab hüppe kauguse, siis Birger Ruud tõendab, et hüpet saab pikendada kauem õhus hoidmisega. Palju see juure ei anna, kuid mõni otsustav meetrike siiski.

Lõppeks olgu märgitud, et kuigi suusahüpetel on akrobaatsuse tõttu näiliselt ka tsirkuslikku elementi, on ta siiski täisatleetlikemaid alasid. Ta nõuab tema harrastajalt suurt jõudu. Asjaolu, et hüppe väärtuse hindamisel on peale kauguse juure võetud stiili hindamine, misjuures stiil sageli mõjub saavutatud kaugusest otsustavamalt, on tingitud tarvidusest pidurdada inimest ülipikkade hüppe teotlemisega oma tervist ja elu hädaohtu viia.

Poks KÕIGILE

a. Guétier

Poksi ülesandeks on luua tugevat, tervet ja julget inimest. Võistlused on ainult üks abinõusid selle saavutamiseks.

Nõudes täielist koordinatsiooni ja valitsemist keha üle, loob poks mitmekülgsele arenenud atleedi. Poksija treening haarab oma harjutuste mitmekesisusega kogu keha lihased, mispärast poksi võib soovitada igale sportlasele, vaatamata sellele, missuguse spetsiaalsuse ta endale juba valinud. Poksi harrastagu ta vähimalt kõrvalalana.

Üheaegselt keha füüsilise arengemisega arendab poks ka sääraseid puhtpsühhilisi omadusi, nagu külmaverelisuus, otsustavus ja julgus. On poksijaid, kes juba treeningu esimesest päevast on täiesti võõrad ärritusele vastase ees ja kes ei tunne hirmu tugevate löökide vastu. Nad astuvad ringi, nagu läheksid nad sinna mängima. Säärased inimesed on nagu kohe sündinud poksijateks. Kuid neid õnnelikke on vähe. Tavaliselt algaja poksija närveerib iga sparringu eel: võistlusele minnek on tal seotud suure närvide pingutusega. Saanult tugeva löögi, tõmbub ta kõvasse kaitseesse ja tal ei jätku julgust üle minna atakidele. Löödult põrandale ei jatku tal jõudu enda ülesseundimiseks.

Kuid pikkamööda, asjasse õieti suhtumise ja kiindumise puhul, lakkab ta asjatust kartusest ja tugeva löögi saamine ei hirmuta teda ega paräluseeri tema aktiivsust. Tahe tugevneb, ülespidamine ringis kaotab hüsteerilise iseloomu, poksija hakkab külmavereliselt olukorda hindama ja toimib vastavalt igast momendist tingitud olukorra nõudele. Löödult põrandale tõuseb ta vajalisel momendil üles ja jätkab südiilt võistlust, taotledes matschi võitmist igal juhul. Saanult tugeva löögi ta nüüd ei piirdu enam üksnes kaitsega, vaid astub julgelt vastu atagiile, silmas pidades seda, et pealetung on parim kaitse. Ta lakkab olemast oma meeleolu ori, kandiline ring on teda õpetanud valitsema mitte ainult oma keha, vaid ka oma tundmuste üle, ning arendama taht. Säärane on tulemus õieti sooritatud poksitreeningu puhul. Liialdusteta võib öelda, et poks arendab võitlejat. Sellepärast on aru-

saadav järjest kasvav huvi poksi vastu. Poksi veel suuremaks masside spordialaks tõusmist on aga pidurdanud kvalifitseeritud instruktorete vähesus.

Nii me näeme, kuidas poks on kehalise kasvatusel liikumises saavutanud tähtsa koha. Sellele vaatamata on laiades massides püsinud see vaatepunkt, mis takistab muutumist poksi veel massilisemaks ja mis seisab selles, nagu oleks see spordiala säärane, mis tema harrastajale on ohtlik. See vaatepunkt on absoluutselt väär. Liialdusteta võib öelda, et asjaarmastajate poks kuulub kõige ohtumate spordialade kilda.

Tõsisem vigastus, mille saamisega poksija riskib, on ninaluu vigastus, ja, käe mitteküllaldaselt sisse- ja väljaviimise, sõrme esimese liikme vigastus. Kõik ülejäänud vigastused, mis oma verisuse tõttu tekitavad publikus, võib olla, halba muljet, on tegelikult pealiskaudsed vigastused, mis paranevad paari päevaga.

Näiteks jalgpall, mis samuti on leidnud suurt levikut, on poksist kahtlemata ohtlikum. Selles mängus saadud vigastused on tunduvalt raskemad: mitte harva on igasugused luumured, venitused ja liikmete paigast väljaväänamised. Mitmed spordi-liigid, mida laiem publik sugugi ei pea tooreteks ega ohtlikkudeks, tekitavad sageli rohkem vigastusi kui poks. Näiteks: riistvõimlemine, hoki, maadlus, mäest suusatamine jne. On ju õigus, et poksija pärast matschi viib sellelt kaasa oma näol „võitluse jäljed“, kuna samal ajal mõni mõnda teist spordiala harrastaja võib minna realt võistlustelt koju vähima vigastusteta. Kuid vigastused poksist, nagu oli öeldud juba ülal, on rohkem pinnapealsed, ja kõige tõsisem vigastus — ninaluu purustamine — paraneb õige ravi- mise puhul valutult. Isegi kõige negatiivsem moment poksis — knock-out — ei mõju organis- mile kuigi halvasti. Kui silmas pi- dada, et poksijal peaks aasta jooksul olema mitte üle 12 kohtamise ja et ta korraliku ettevalmistuse puhul ei kaota üle 6 kohtamise, siis on knock-outi langemiste võimalus väga väike — vast ainult üks kord aastas.

Amatöörpoks, milles tarvitata- se 8-untsilisi kindaid ja milles mat- schi kestvus tavaliselt on 3 roundi, kannab knock-out võrdsete vastaste vahel täiesti juhuslikku iseloomu. Sellepärast on amatöörpoks erinevalt professionaalpoksile sisse sead- tud võidu saavutamise punktidega, mitte aga knock-outiga, ilma milleta tavaliselt ei möödu ükski elukutse- liste matsch.

Kuuludes kõige ohtumate spor- dialade liiki, säilitab poks siiski „ohtliku spordi“ kuju, mis nõuab suurt mehisust ja otsustavust. Ja nimelt selle näilise ohtlikkuse näol ongi poksi määratu suur kasvatuslik tähtsus.

On selge, et väikesegi ohtlikkuse olemasolu puhul iga teatud spordiala arendab inimeses julgust, otsusta- vust ja sitkust — neid psühhilisi omadusi, mis on väga vajalised täna- päeva elus.

Poksivastaste üheks suureks argu- mendiks on see, et poks äratavat inimeses ebaterveid instinkte, nimelt veriste võistluste nägemiste puhul ja ühe poksija suure üleoleku puhul oma vastase üle. Oma vaadete tõen- duseks on need poksivastased toonud näiteid elukutseliste matschidelt. Kuid seegi on mittepaikapidav, sest tooreid matsche lavastub isegi väga harva.

Poksijad jäävad matschi ka kõige raskematel momentidel üksteisele siiski sõpradeks. Igasugune takti- tus vastase suhtes karistatakse pi- kema diskvalifikatsiooniga.

Publik tuleb võistlustele mitte knock-oute otsima ja mitte ühe pok- sija rasket lüüasaamist vaatama, vaid nautima tehnikas ja jõus võrd- sete vastaste võistlust. Ühe poksija ülisuure üleoleku puhul kaotab matsch oma sportliku huviaravuse, ning tavaliselt on just publik see, kes nõuab säärase matschi katkestam- ist.

Meile jääb poks hinnatavaks kui selle harrastajate ja selle pealtvaat- ajate kasvatamise parimaid metode- de: see on sportliku küpsuse eksam.

Järgnevalt, pärast toodud sisse- juhutust ja selgitussõnu, asume pok- si õppimisele, mida soovitame nii noortele kui ka vanadele ning nii meestele kui ka naistele.

Kaugevõistlus

1. Positsioon.

Positsiooniks nimetatakse lähteasendit, mille poksija võtab matschi alul ja mida ta säilitab matschi vältel pealetungile või kaitsele asumise momentide vahepeal. Peab siiski ütleva, et positsioon on peagu igal poksijal erinev, sõltudes iga poksija individuaalsusest. Peale selle muudab kogunud poksija matschi vältel sageli positsioonide kujusid, kohandades neid vastase poksimisiseloomule.

Positsiooni ülesandeks on luua parimat olukorda pealetungiks ja kaitseks ning pakkuda poksijale võimalust täielise liikuvuse säilitamiseks. Sellepärast võib õigeks positsiooniks nimetada üksnes säärast, mis soodustab lööke kiirust ja poksija liikumist ette, taha ja küljepeale.

2. Liikumine.

Matschi vältel vahetavad poksijad sageli positsiooni üksteisega võistlemiseks. Eraldatakse kaks peamist võistlusviisi: kaugevõistlus ja lähivõistlus. Endastmõistetavalt asutakse kaugevõistlusest lähivõistlusesse mitte järsult, vaid n. ö. pikkamisi, ja sellepärast on täpsete piiride seadmine ühe või teise võistlusviisi kohta raske.

Lähivõistluses on mõlemad üksteisele tavaliselt päris keha keha küljes, mille juures ühe võistleja pea sageli puudutab teise võistleja õlga või muud kehaosa. Üldiselt nimetatakse lähivõistluseks olukorda, milles poksijad üksteisele annavad lööke ilma ettevalmistava liikumiseta. Kaugevõistluseks nimetatakse olukorda, milles löögitegemiseks tuleb liikuda ettepoole. Ning lõppeks seda olukorda, kui poksija isegi sammu ette teinult ei küündi vastast lööma, nimetatakse võistluseks n. ö. väljaspool võistlust.

Sõltuvalt võistluse distantsist kannab võistlus ka oma iseloomu: lähivõistluses peamiselt kasutatakse haake ja uppereid, kaugevõistluses aga sirgeid ja svinge.

Distants, millelt keegi peab võistlust, on igal poksijal erinev, kuna ta sõltub käte pikkusest ja oskusest löökide tegemise puhul teha kehaviskeid. Seda iga poksija individuaalset omadust — löögi pikkust — nimetavad inglased sõnaga reach. Eesti keeles peaks selle sõna mõistele vastama — löögilatus. On selge, et pikakasvuga poksija, kellel, mõistagi, ka pikad käed, võib loota väikesekasvulise poksijaga võisteldes suuremale edukusele just kaugevõistluses. Ta saab teha vastasele lööke, ise seejuures jättes mitteküündimise piirkonda. Sellepärast lühikasvuline poksija taotleb vastasele võimalikult lähemale tungimist ja asumist lähivõistlusesse.

Poksija, kes võistluse teatud momendil on vastase üle ülekaalus, tavaliselt taotleb distantsi säilitamist. Tema vastane aga, vastupidi, taotleb olla võistluses väljaspool võistlust.

Kuid võistlusviisi liigitamine kauge- ja lähivõistluseks ei ütle ära veel kõiki peensusi distantsi võtmises. Tavaliselt valitakse välja see distants, mis vastab löögi ulatusele, ja mille võtmine sõltub iga teatud poksija lemmiklöökidest. Rida kaitseid seisab kere kallutamisel nii kaugele, et vastase löök ei ulataks 1—2 sm kaugusele.

Ülaltoodust on selge, kuid võrd määratu tähtsusega on poksijale oskus valida endale soodsaimat distantsi, samuti oskus lähivõistlusest kaugevõistlusesse üleminekus või vastupidi.

Vastasele lähenemine ja temast kaugenemine toimub poksija liikumisel ringis. Ja sellest edasi on selge, kui suur tähtsus on poksija jalgade tööle. Hea jalgade tööta ei saa head poksijat. Ka ta parimat löögid ei saavuta eesmärki, kui need on sooritatud liig lähedalt või liig kaugelt. Kuid samal ajal kiire ja täpne jalgade töö, kui see veel on seotud distantsi hea n. ö. haistmisega, mitte harva annab võidu poksijale, kes füüsiliselt võib vastasest olla isegi nõrgem. Liialduseta võib öelda, et poksija oskusklassi määratakse kõige paremini ta jalgade töö järgi.

Peale selle nõuavad kõik löögid kooskõlastatud kehateod. Iga löök maandub täisjõuliselt üksnes jalgade õige asendi puhul. Ja vastupidi, ka parim ja kasutoovaim löök võib minna n. ö. untsu, kui ta tehtud jalgade ebaõige asendi puhul. Jalgade tööga ei võeta mitte üksnes distantsi, vaid ta peab olema kooskõlastatud ka käte ja keha tööga.

3. Liikumise tehnika.

Poksija peab liikuma kiiresti, kergelt ja vastast üllatavalt. Liikumine toimub talle esimesel poolel, misjuures kand on maast veidi kõrgemal.

Liikumisel ette vasak jalg vabaneb keharaskuse kandmisest ja viiakse kiiresti pool sammu ettepoole. Samal ajal parem jalg sirgneb, saadab kere ettepoole ja liigub vasakule jalale järele samale distantsile, nagu algpositsioonis.

Liikumisel taha vabaneb esimesena parem jalg ja jääb pool sammu taha poole. Vasaku jala tugega liigub keha tagasi, misjuures vasak jalg järgneb paremale jalale ja puudutab põrandat esialgses positsioonis.

Liikumisel vasakule liigub esimesena vasak jalg, parem järgneb talle kuni lähteasendini. Liikumisel paremale liigub esimesena parem jalg. Seega siis: liikumine algab selle jalaga, mis suunas kavatsatakse astuda.

Ülelähendust järgneb, et kõigil liikumistel tuleb silmas pidada kaht tähtsat punkti: üks jalg ei tohi minna teise taha ja jalad ei tohi üksteisele

lähemale tulla, kui nad olid esialgses positsioonis. Seletatakse seda sellega, et jalgade liig ligi olek üksteisele ja, veel rohkem, jalgade ristlemine põhjustab ebakindla seisaku.

Lähivõistlus

Lähivõistluse on leiutanud ameeriklased, kes oma konkreetse ja praktilise mõistusega armastavad näha resultaatit. Kümme roundi tehniliselt head võistlust ühe poole punktivõiduga rahuldab neid vähem kui 5—6 roundi energilist heitlust, mis lõpeb ühe poole knock-out'i langemisega. Seepärast ongi Ameerikas võrsunud tüüp poksijaid, kes järeleandmatult atakeerivad ja kes taotlevad knock-out-võitu. Tehnilistele peensustele mõtlemata, peagu mitte hoolitsedes kaitsest, tormab ameeriklane löökide vahetamisele, arvestades oma jõudu ja vastupidavust. Nimelt see silmnähtavat resultaatit taotleb poksi ongi olnud aluseks lähivõistluse leiutamiseks, sest tänu suurele lähedusele on löögid kiiremad ja kardetavamad, kaitse aga raskem.

Esimesel pilgul näib, nagu lülitaks lähivõistlus poksi ta peene tehnika. Lähivõistluses ju peagu ei nõuta jalgade tööd, löökidest saab kasutada lühikesi sirgeid, haake ja uppereid, kaitsetest — blokaazi ja sukeldumist. Kuid pikkamisi töötati välja lähivõistluse täpne ja peen tehnika, mis baseerub instinktil osata mõistatada vastase kavatsusi tema vähimagi liikumise ja jalgade asendi järgi. Samal ajal kui kaugevõistluses mängib suurt osa fint, mis omab eesmärgina viia vastast segadusse või sundida avama positsiooni, on lähivõistluses säärane taktika täiesti kohandamatu.

Kui vastased on lähivõistluses, siis löökide sooritamine sõltub peamiselt poksija intuitsioonist, sest lähivõistluse olukorras ei ole võimalik näha, mida vastane kavatseb ette võtta. Löökeid siht tuleb lähivõistluses aimata vastase puudutamisel. See tunne saavutatakse lähivõistluse treeningust sageli vahelduvate vastastega.

Kui kaugevõistluses mängis suurt osa kaitse, siis lähivõistluses omab ta veel suurema tähtsuse.

Lähivõistleja peab alati meelel pidama, et tark kaitse on lähivõistluses sama vajaline kui hea pealetung. Lähivõistluses on suur tähtsus löökidel kere pihta — lühikesed sirged ja upperid, kuid mitte väiksema tähtsuse omavad ka haagid ja upperid lõua alla ja näkku. Lähivõistluse õppimisele tuleb asuda siis, kui kaugevõistluse kunst on juba küllaldaselt selge.

Kauge- ja lähivõistlus on tänapäeval astunud võrdsete õigustega poksi võtete rikkalikku arsenaali. Võib rääkida küll sellest, et üksikud poksijad eelistavad kas üht või teist võistlusviisi, kuid raske on rääkida kahest erikoolist.

On täiesti arusaadav, et pikakasvuline poksija, kellel pikk löögi ulatus, eelistab lühikese poksija vastu kaugevõistlust. Samuti on arusaadav, et sellele teisele poksijale on vastase tabamiseks ainsaks abinõuks lähivõistlus.

Lähivõistlust harrastavad tavaliselt need poksijad, kes omavad tugeva löögi ja suure löökide seedivuse. Sellepärast on lähivõistluses võetud kasutusele löökide vahetamine, s. t. kui mõlemad poksijad üldse ei mõtle kaitsele, vaid taotlevad võitu löögi jõuga ja vastupidavusega.

1. Asumine lähivõistlusesse.

Lähivõistluses kannavad löögid ja kaitse suurel määral instinkti iseloomu. Sama võib öelda lähivõistluse asumise momendi kohta, niivõrd kiired on poksiks kõik liigutused. Läbi lasta hea võimalus lähivõistlusesse asumiseks võib tähendada matschi kaotamist. Seepärast on treeningul tähelepanu pöörata oskusele kaugevõistluses „ära joosta“ vastase löökide eest lähivõistlusesse üleminekuga.

Soodsa momendi valimine lähivõistluses asumiseks tuleb läbi viia väga kiirelt, resultaadina vastase liigutuste hoolsale jälgimisele.

Vastase teatud asendid eriliselt soodustavad üleminekut lähivõistlusesse. Sääraste momentide hulka kuulub vastase põiklemine löögi eest, kui ta instinktiivselt katab löua.

Ka vastase taganemine on heaks võimaluseks lähivõistlusesse asumiseks, sest siis on võrdlemisi kerge suruda vastast nõrdesse või murka, et teda sundida lähivõistluse vastuvõtmisele. Poksija, kes toetub seljaga nõrile, on ohtlikus olukorras, sest tal puudub võimalus normaalse asendi võtmiseks lähivõistlusesse.

Kõige raskemaks vastaseks lähipoksijale on säärane, kes kiire ja omab hea jalgade töö. Sel juhul peab lähivõistleja hoolikalt jälgima vastase igat liigutust ja mitte enne tormama lähivõistlusesse, kui ta ei ole kindel selles, et mitte ise sattuda raskesse olukorda.

Lähivõistluses on töö seda tõhusam, mida vähem vastane saab liikuda. Seepärast tuleb kiirelt liikuva poksijaga asuda lähivõistlusesse peamiselt siis, kui ta otsib klitschi. Sel momendil tuleb teda kostitada maksimaalselt suurema löökide arvuga, nõrgestades teda ja võttes tal võimaluse eestpõiklemiseks.

2. Lähivõistluse tehnika.

Lähivõistluse tehnika on järgmine: võtnult positsiooni vastase positsiooni n.-õ. sisemusse, tehakse ühe käega löök vastase kehha või näkku, kuna samal ajal teine käsi katkestab vastase löögi. Haagi sooritamisel näkku tuleb kere veidi tagasi kallutada, nii et lööja pea ja vastase õla vahel tekiks 15—20-sm vahe, järgnevalt tehakse kiire löök, misjuures kere võtab endise asendi. Sageli hoitakse

Mis saab

iluuistutamises?

Kurvastusega peab konstateerima, et säärane ilus ja kasulik sport, nagu seda on iluuistamine, on Eestis hävimisel. Sellele järeldusele tuleb kalduda mitte ainult mõne üksiku võistluse alusel, milles ebaõnnestumine võib olla juhuslikku laadi, vaid kahjuks vastava kaadri juurekasvu puudumise tõttu. Nii Tallinnas kui ka Tartus tänavu korraldatud iluuistamise kursustest osavõtjate arv ei ületanud isegi kümnendikku sellest arvust, millega võis uhkustada läinud aasta. Ainuke jääpüü, mille Tallinnas korraldas Kalev ja mille eesmärgiks oli iluuistamise propaganda saavutas just vastupidise resultaadi: suurem osa pealtvaatajaskonnast lahkus juba pärast poole ka vähivõistlust — teda ei rahuldanud väikese kunstiväärtusega programm. Edasi Eesti esivõistlused möödusid iluuistamise täielise languse tähe all. Ning lõppeks kulminatsioonipunktiks peetud iluuistatajate osavõtt Ga-Pa'st mõjus iluuistamisele isegi kahjulikult.

Kui jätta märkimata seda halba kriitikat, mis meie iluuistatajatele ja nende treenerile osaks sai nii kodukui ka välismaa spordipressis, kui mitte tagantjärele nutta selle tuhande krooni üle, mis Kalevi iluisklejate klubi ja olümpiakomitee raiskasid iluuistatajate saamiseks, kui mitte mõelda sellele, milliste tulemustega oleks see raha võidud kasu-

üks käsi vastase positsiooni seespool, teine aga väljaspool. Säärasel puhul tuleb väljasoleva käega teha lööke näkku, teise käega kehha või löua pihta.

Haagi puhul näkku on peale blokaazi väga kasulik löua kaitsmine õlaga. Säärane kaitse jätab mõlemad käed vabaks.

Kui lähivõistluses ei ole võimalik vastase silmade jälgimine, siis on väga soovitatav jälgida ta jalgade liikumist, et selle najal armata vastase kavatsusi. Näiteks, kui panete tähele jalgade tõstmist ettepoole, siis on selge, et vastane kavatses veel lähemat võistlust. Ja vastupidi, kui vastase jalad näitavad eemaldumise tendentsi, siis on täiesti selge, et vastane põikleb lähivõistlusest.

Peale selle annab vastase jalgade jälgimine kujutatud sellest efektist, kuidas on temale mõjunud löögid. Jalgade värisemine või põlvede nõtkumine on tõenduseks, et löök oli saavutanud soovitud mõju.

tada iluuistamise propagandaks, ja kui mitte rääkida, et kogu iluuistatajate Ga-Pa ekskursioon ei toonud olümpiamängudelt absoluutselt peagu mingisugust materjali iluuistamise edaspidiseks arendamiseks Eestis, siis ei saa mõtlematult mööda minna sellest avaldusest, mis iluuistatajad tegid uuesti kodumaale saabumisel. Nimetatud olümpiatleete sõnade järele olevat kogu olukord olnud väga hiilgav. Nad olevat usitanud päris rahuldavalt ja nende stiil olevat olnud täpselt (!) samasugune nagu teistelgi Ga Pa's sõitnutel. Ning seejuures ajakirjanduse terav kriitika olevat olnud üksnes arvustajate isikliku antipaatia viili.

Pärast möödunud hooaja väikest tõõd kujuneb väga raskeks iluuistamise edasiarendamine sel juhul, kui sellele ei pöörata senisest suuremat tähelepanu.

Selleks, et päästa Eesti iluuistamist, tuleb läbi viia sel spordialal täieline reorganisatsioon. Peale kõige muu on vajaline järgmiste punktide kehtimapanemine:

1) välismaa treeneri ametisse palkamine;

2) selle spordiala demokraatiseerimine, mida saab läbi viia ka vaesemate rahvakihtide juuremelitamiseks, mida on praktiseeritud välismaal ja mis on annud väga häid tulemusi, kuna just vaesematest kihtidest on võrsunud parimad sportlased;

3) sportlikult väheväärtuslike kade kavadega iluuistamise võistluste, demonstaratsioonide, jääpidude jne. ärakeelamine;

4) mitte muuta küllaldaselt mitte-põhjustatud puhkudel spordikalendrit;

5) mitte välja anda Eesti meistri nimetust sel juhul, kui esivõistlustest osavõtjate arv ei ületa kolme inimest klassis (see vast sunnib iluuistatajaid endid kaasa meelitama konkurentte);

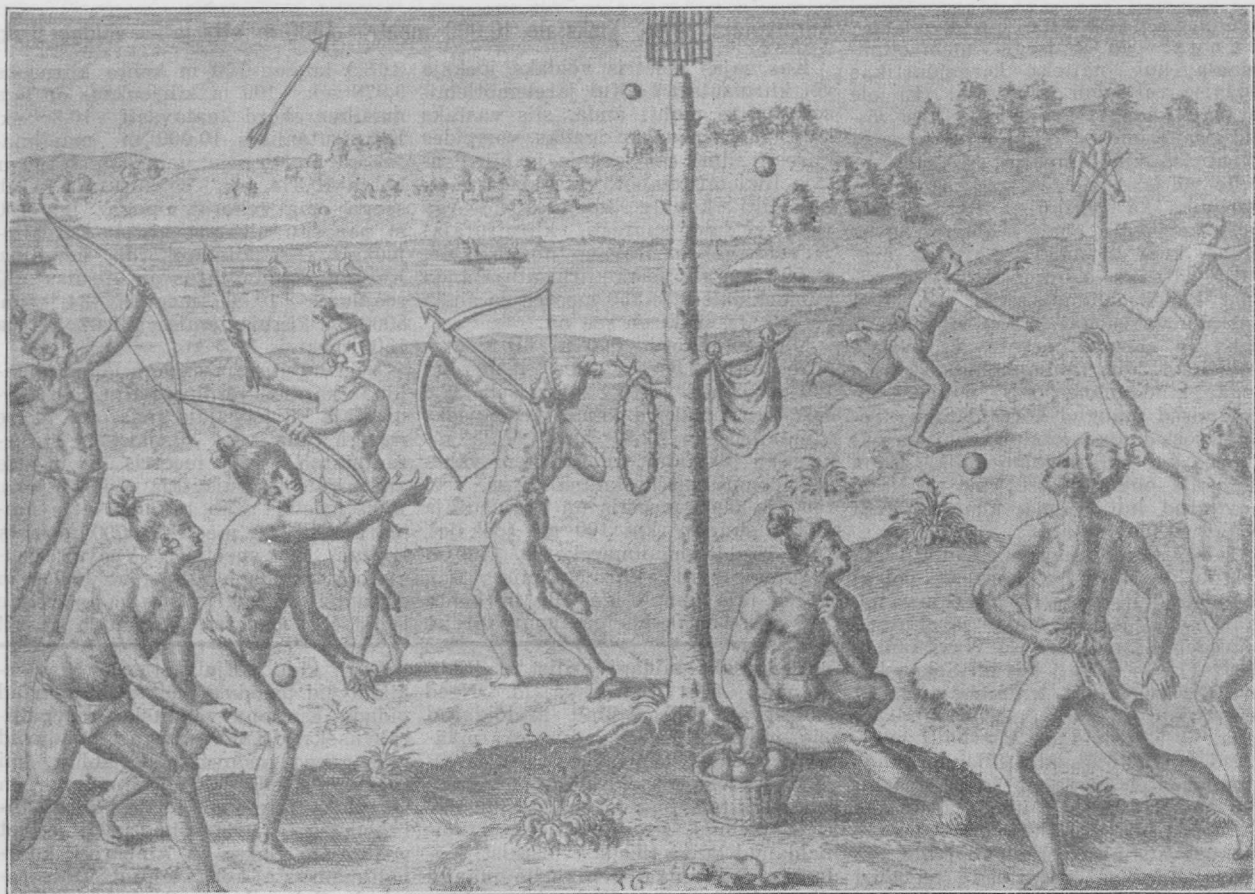
6) luua uus kohtunike kaader, kes on noorem, kuid seejuures siiski suuremate kogemustega;

7) korraldada regulaarselt kohtunike kursusi;

8) korraldada koolide vahelisi meeskonna-võistlusi ja

9) korraldada Eesti esivõistlusi jäätantsus.

A. Hirv.

HUVITAV VASELÕIGE 1603. AASTAST: korvpall oma ürgkujul, õarrastatuna Ameerika metsrahvaste seas. (Lähemalt alljärgnevas kirjutuses)

SAKSA — EUROOPA VANIM KORVPALLIRAHVUS!

Korvpall olümpiakavas TEISKORDSELT! Esmakordselt 1904. a. St. Louis mängudel

Sakslaste üheks olümpia-lipukirjaks on olnud, et Berliini olümpiamängud peavad olema, võrreldes kõigi eelmiste olümpiamängudega, täiuslikemad ja mitmekülseimad. Sellepärast korraldavad nad võistlusi ja turniire ka nendel spordialadel, mis küll ei kuulu olümpiamängude n.ö. kinnisalade hulka, kuid mille harrastajaks on kui mitte just kogu maailm, siis vähemalt suur osa maailmast. Kuna olümpiamängudel ei tehta mingisugust ametlikku punktide-kokkuvõtet ja kuna medaleid jagatakse ka nendel aladel, mis pole tunnustatud täisolümpilikeks, siis polegi mingisugust prak-

tilist tähtsust sel, kas see või see ala on olümpilik, vaid peasi on, et ta peetakse ühel ajal olümpiamängudega, millega ta nagu isendast muutub olümpilikuks. Asjaolu, et Berliinis peetakse võistlusi ka mitteolümpilikel aladel, on ettevõttele ja osavõtjatele igal juhul kasuks, ei mingil juhul aga kahjuks. Kui aga siiski leiduks mõni n.ö. tähenärija sõna *olümpia* või *olümpiliku* kallal, siis võib sellele selgeks teha, et eelseisvad Berliini mängud on isegi suurejoonelisem sündmus kui seda oleksid suutnud olla üksnes Berliini olümpiamängud.

Nende alade hulka, mis pole veel

tunnustatud olümpilikeks, kuid mille kavasse võtmiseks Berliini olümpiamängude raamides luba on annud rahvusvaheline olümpiakomitee, kuulub ka korvpall. Sel alal korraldatakse olümpiaturniir, millele on üles annud ka Eesti. Kuid ekslik on arvata, et korvpall Berliini olümpiamängudel on kavas esmakordselt. Paljudele, isegi väga paljudele kõlab see küll ülisuure üllatusena, kuid on siiski tõsiasi. Korvpalli olümpiadebüüt toimus 1904. a. St. Louis's, seega juba kolmandatel olümpiamängudel. See tähendab, et korvpallil on peagu

inimea-pikkune olümpia-
vanus! Ta on isegi vanem olümpia-
piala kui näiteks kergejõustikus
odavise või mõni teine ala. Ei ole
praegu käepärast andmeid, kes võt-
sid osa esimesest olümpia korvpalli-
turniirist, kuid niipalju on teada, et
selle võitis Ameerika, kes on fa-
voriidiks ka Berliinis. Pärast seda
pole korvpall enam olümpiakavas
olnud, kuni ta nüüd „suruist ära-
tati“ 11-daks olümpiaks, seega pä-
rast kaheksaolümpiaadilist (8 × 4
aastat) vaheaega. 1940. a. mängu-
deks on korvpall arvatavasti kätte
võidelnud kõik olümpiaõigused, mis
seda kindlamana näib puhul, kui
järgmised mängud korraldatakse To-
kios, sest Jaapan kuulub maailma pa-
rimate korvpallirahvuste hulka ja on
selle ala olümpikkuse üle rohkem
huvitatud kui Soome, kus korvpalli
peagu ei harrastata.

Teise, veelgi suurema üllatusena
selgub, et Euroopa korvpall polegi
nii noor kui vast kiputakse arvama.
Märkmete järgi, mida järeלטulnud
põlvedele jätnud dr. K. Wassmanns-
dorff (1821—1906), kes oli Saksa ke-
halise kasvatuses tunnustatuimaid
teerajajaid ja juhte, võib kindlaks
teha, et Berliinis on korvpalli män-
gitud juba läinud sajandi viie-
kümnendatel aastatel, seega peagu
100 aastat tagasi. Mängu asutajaks
Euroopas oli Otto Hermann Kluge,
tunnustatuimaid võimlemisjuhte ja
Saksa kehalise kasvatuses teenelisi
arendajaid.

Idee korvpallimängu asutamiseks
oli O. H. Kluge saanud ühelt vase-
lõikelt (vaata käesoleva kirju-
tuse pealkirja juures toodud pilti),
mis pärit 1603. aastast (!) ja mis ku-
jutab Ameerika metsrahvaste
kehalisi harjutusi. Vaselõike allkir-
jaks on: „Wahrhaftige Abkonterfey-
ung der Wilden in Amerika... in
Kupfer gestochen... durch Dietrich
de Bry... Frankfurt/Main. Blatt
XXXVI.“ Edasi järgneb kirjeldus,
mis tõlkes järgmine: „Ja siis mängi-
sid nad ka palli, järgmisel viisil: ava-
ra välja keskele seati üles puu, ka-
heksa või üheksa jalga kõrge, selle
otsa oli pandud mingi neljakandiline
punutud asi, kes seda palliga tabas,

Kiiruisutaja annab jooksjale 10.000 meetris 4500 m ette ja — võidab siiski,

Kas sajas meetris võidaks jooksja
või kiiruisutaja? Kui järelemõtlemi-
seks mitte mahti anda, siis vastaks
kahtlemata peaaegu igaks, võrreldes
kiiresti silme ees jooksja ja kiiruisu-
taja liiklemistempot, et võidaks maa-
ilmaeliiti kuuluv kiirjooksja. Aga
vale, võidaks suuresti kiiruisutaja!
Niisama vähe usutavana tundub väide,
et 500 meetris võiks kiiruisutaja anda
kiirjooksjale ette 150 meetrit ja siiski
võita! Ja siiski on see nii.

Maaülmarekord 500 m kiiruisuta-
mises on 42,5 sek. See teeb iga
100 m kohta välja keskmiselt 8,5
sek., mis omakord annab keskmiseks
tunnikiiruseks 42,35 km. Mida pik-
kem on distants, seda rohkem vähe-
neb loomulikult keskmine kiirus. Veel
1500 ja 5000 meetris on kiiruisutaja
tempo suurem kui 100 m jooksjal,
kui võrrelda maailmarekordide. 1500 m
maailmarekord kiiruisutamises on
2.17,4, mis annab iga 100 m kohta
9,16 sek. 5000 m maailmarekordist

8.18,9 langeb 100 m kohta kiiruseks
9,978 sek. 100 m kiirjooksus on aga
maailmarekord teatavasti 10,3 sek.
Kiiruisutamises 10.000 m maailma-
rekordi ümberarvutamine annab 100 m
kohta 10,374 sek. Kiiruisutaja katab
seega oma rekordtempoga iga 100
m peaaegu niisama kiirelt kui kiir-
jooksja maailmarekordi korraes.
Keskmine tunnikiirus on kiiruisutajal
seejuures 10.000 meetris 34,4 km,
5000 m kiiruisutamises 36,07 km ja
1500 meetris 39,3 km.

Veel huvitavam on aga lähem maa-
ilmarekordide võrdlus, palju võib kiir-
uisutaja kiirjooksjale anda ette, et ise
ikkagi tulla veel võitjaks? Arves-
tus näitab, et 500 meetris 150 m ette
andes tuleb kiiruisutaja veel võitjaks.
1500 meetris võib ta anda ette üm-
marguselt 600 meetrit, 5000 meetris
koguni 2000 meetrit! Vaevalt usu-
tavana tundub aga see, et 10.000 m
distantsil võib kiiruisutaja anda ette
isegi 4500 meetrit ja võidab siiski!

sai autasuks midagi erilist.“ Pildil
on näha rida palliviskajaid. Need
jookslevad ümber ülalt ärälõigatud
puu, mille küljes on autasuks mää-
ratud esemed (kaelakee, rätik).

O. H. Kluge leiutatud, õigemini
öeldult, järeleaimatud, mäng alul siiski
ei levinud, sest määrused ei või-
maldanud kuigi tihedat võistlust. Ko-
duseks Saksamaal tegi selle mängu
alles 1896. a. võimlemisinspektor
August Hermann, kes korvpalliga sel
kujul, nagu teda Ameerikas tol ajal
harrastati, tuttavaks sai oma poja
Ernst Hermann kaudu, kes oli Bos-
tonis ühes gümnaasiumis gümnaastika
direktoriks. Varsti selgus ka, kui
suur erinevus mängu põhimõtetes va-
litses Saksamaal tuntud Korbball'i
ja Ameerika basketball'i
vahel. Kuid mängu tüvi oli üks ja nii
Saksa kui ka Ameerika korvpallil oli
nii mõnigi ühine omadus, kuigi mõ-
lemad mängud olid arenenud oma-
ette rada. August Hermann kaudu,
kes isiklikult vastavate kursuste ja
õppereisidega tegi korvpalli laiematele
hulkadele tuttavaks, võttis mäng
Saksamaal suure leviku.

Seni, kuni mujalt ei tule ümber-
lukkavaid tõendusi, võime Saksamaad
pidada Euroopa vanimaks korvpalli-
rahvuseks. Kuid praegu puuduvad
igasugused andmed selle kohta, kui
tugevad sakslased selles mängus on
võrreldes Euroopa teiste korvpalli-
rahvustega. Pole võimatu ka see, et
vaatamata Saksa ja Ameerika korv-
pallimääruste kord tehtud ühtlusta-
misele Saksa korvpall siiski on are-
nenud veidi teist rada, mis võib Ber-
liini olümpiaturniiril tekitada isegi
virm-varri mängumääruste tõlgitsemi-
ses ja ka tehnilistes peensustes. Kas
on lõplikult möödunud see ajajärk,
millal Ameerika määruste järgi män-
gisid korvpalli üksnes vast Eesti ja
Läti ning millal peagu igas teises riigis
valitsesid suuremal või väiksemal
määral lahkuminevad määruste tõl-
gitsemisel?

Kui määruste ühtlustamine seni on
longanud, siis loodame, et Berliini
olümpiamängud loovad kogu maail-
male ühtlased määrused. Juba ainult
selle pärast on ka Eesti osavõtt Ber-
liini turniirist õigustatud.

A. ADARI.

Prima

PORTLAND-TSEMENTI (püti-, džuudi- ja paberipakendis)

Kiiresti tarduvat TSEMENTI „RAPID“ (püti- ja paberipakendis)

VALGET PORTLAND-TSEMENTI (pütipakendis)

AALBORGI pestud KRIITI (püti- ja džuudipakendis)

Priima ilmastikukindlat tsement KATUSEKIVE (punased, mustad ja rohelised)

VÄETISLUPJA

EHITUSPAASI

m ü ü b A.-S. TSEMENDIVABRIK

„PORT-KUNDA“

Vabrik — Kundas

MÜügikontor — Tallinnas, Valli 4

Arbeitsdienst, tema labidad, olümpiarõn- gad ja vaprusvõimlemine

„Arbeitsdienst (tööteenistus) kasvatab meie noormehed meesteks, teeb nad tugevateks nii eluülesannete täitmiseks kui ka sportimiseks...“ Nii sõnavad sakslased ise selle organisatsiooni kohta, millest osavõtt on Saksa meesnoorsool kohustuslik.

Ga Pa's, taliolümpialinnas, sammusid need Arbeitsdiensti noormehed iga päev kaitsevälises rivis oma ülesannete täitmisele, kandes rohelistoonilist vormiriietust ja õlal „relvana“ haljasküüritud labidat! Ei näinud, et neid labidaid oleks kunagi selleks kasutatud, milleks need kõikjal määratud — kaevamiseks. Pressi tsentraalis, kus liiklesid kogu maailmast kogunenud olümpiahuvilised ajakirjanikud, pidasid need noormehed aulvalvet ja nende vahetamine toimus alati vahiparaadlikus korras.

Enam kui pooled nendest noormees-
test polnud enne astumist Arbeits-
diensti sportinud ega teinud kehalisi
harjutusi, kuid ka ülejäänud polnud
kehaliselt sugugi mitmekülgset are-
nenud. Viimane on aga täiesti häda-
vajaline, et kannatada välja Arbeits-
diensti's ettetulevaid töörasekusi ning
et olla ette valmistatud hilisematele
veel raskematele nõuetele, mida sea-

vad üles elukutseline tegevus ja ka
sportimine. Organisatsiooni astumi-
sel alluvad noormehed põhjalikule
arstlikule järelevaatusele, millega se-
ses läbiviidavad kehalised mõõtmised
ja saavutusvõimete hindamised anna-
vad aluse edaspidisele süstemaatli-
kule, mitmekülgset arendavale keha-
lisele kasvatusel. Püütakse vältida
igasugust ühekülgust. Organisat-
siooni eesmärgiks on iga noormehe
võimalikult mitmekülgne keheline ja
seega koos ka hingeline tugevnda-
mine.

Arbeitsdienst'i kehalise kasvatus-
keskpunktideks on võimlemine vaba-
harjutused ja võimlemine riistadel,
võitlusmängud, murdmaajooks, mas-
saazh ja keha eest hoolitsemine. Meile
on tuntud mõiste võimlemine ja ka
paindumusvõimlemine, sihtvõimlemi-
ne jne., kuid meile tundub täiesti
imelikuna, et Arbeitsdienst'i kavasse
kuulub ka erisugune ala, mida saks-
lased ise nimetavad julgus- või
vaprusvõimlemiseks — nimi tähendab
juba, mida sellase võimlemisega taot-
tellakse.

Arbeitsdienst oma laialdase tege-
vusega kehalise kasvatusel alal on
võitnud palju uusi liikmeid ja sport-

lasi spordiliitudele ja spordiühingu-
tele. Seda, mida noormehed Arbeits-
diensti's õpivad ja millega seal har-
juvad, loodetakse nende hilisemas
elus näha tugevasti edasiarendatuna.
Säärane laiaulatuslik töö rahva üldise
tervishoiu tõstmiseks oli organisat-
siooni asutamisel seda raskem, et iga-
suguseid sportimisvahendeid oli ka-
sutada väga vähesel määral ja palju
tuli organisatsioonil oma käel han-
kida ja isegi endal teha. Siis leiuti
igasuguseid lihtsaid ja odavaid
sportimisvahendeid. Ülem-Sileesia
töö-ringkonnas võeti kasutamisele
täiesti uuelaadse sportimisabinõuna
lihtne raudrõngas, mille paksus 3 sm
ja läbimõõt 30 sm. Sääraseid raud-
rõngaid hakati võimlemise juures
hulgaliselt kasutama. Ülem-Sileesia
noormehed ristsid uue sportimisva-
hendi „olümpiarõngaks“, et seega
omamoodi tunda end olevat seoses
olümpiamängudega ja aidata kaasa
olümpiaideede levimisele vähimasti
nime propageerimise teel. Meie pil-
did (kaanel ja ülal) näitavad, kuid võrd
leivad olümpiarõngad kasutamist
võimlemisel kui ka heite-harjutus-
tel.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 3 20. märts 1936 17. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Kesklüüdu väljaandel iga kuu 20. päeval.

Toimetis ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 senti, 1/4 a. 75 senti.

Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites

KUULUT STE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/4 lhk. Kr. 50.—,

1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/4 lhk. Kr. 40.—,

1/2 lhk. Kr. 20.— 1/4 lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

Meilt ja mujalt

4 kuldmedalit Eestile!

Angerburgi jääpurjetamise-euroopavõistlustel, mida osaliselt peetakse Ga-Pa taliolümpia järjena, saavutas Eesti suure võidu. Ta võitis kõik kuldmedalid ning lisaks neile ühe hõbe- ja ühe pronksmedali.

Euroopa meistritiitlid jagati kahes klassis, misjuures 15 m² monotüüpklassis selle võitis kolmanda korda Etienne Gahlnbäck „Filou“ ja 15 m² vabaklassis „Fanal“, juht E. Holst. Võitjaks 10 m² klassis tuli „Rebell“, juht Jörn Scheel ja 20 m² klassis „Phantom“, juht V. Viren. Hõbemedali võitis Kuzmanof ja pronksi V. Viren.

Esimesed maailmavõistlused kavatakse pidada Haapsalus, võib-olla juba järgmisel aastal.

Eesti korvpalli kaotusi ja võite

Viimasel kuuvahetusel sooritas Eesti korvpalli-rahvusmeeskond võistlusreisi Poolasse ja Leetu, mille lõpuks rahvusmeeskonna põhiosa — Tartu NMKÜ — sooritas ka Riias kaks matschi, ühe neist Chicago Tribuni karika finaalina.

Välja sõideti 100-protsendilise võidulootuse tähe all: taheti võita kõik 5 matschi, mis ette nähtud mitmes linnas. Algu oli edukas: Varssavi linnameeskonda võideti suurelt — 42:20 (16:9). Kuna lätlased enne meid olid sama meeskonda võitnud ümmarguselt kaks korda väiksema vahega, siis tekkis mulje, et maavõistlusele ei kujune Poola raskemaks vastaseks kui l. a. Tallinnas. Kuid paar päeva hiljem peetud Eesti-Poola 2. korvpalli-maavõistlus valmistis meile kibeda pettumuse: tuli vastu võtta kaotus 29:34 (15:19). Poola rahvusmeeskonnas ei olnud ühtki Varssavi meest, vaid Poznani ja Krakovi mängijad. Ka loodetud lohutusvõit Poznani linnameeskonna üle luhutus: uus kaotus — 32:40 (17:17).

Pärast, tagantjärele, on analüüsitud kaotuse põhjusi. Ilma, et kaotust püüda vabandada, peab ütleva eestkätt seda, et ühe kohtuniku süsteem korvpallis ei pea paika. Ta võimaldab jõulist mängu, mida üks kohtunik pole võimeline täiel määral pidurdama. Poolakad mängisid mees-mehekaitset, misjuures nad endile lubasid käega vastase käe ärälükkamist. Sellele juhiti eestlaste poolt kohtuniku tähelepanu, kuid kohtunik siiski ei suutnud kõike jälgida, ka parima tahtmise juures. Poolakate vastu oli meil raske veel selle-

pärast mängida, et nende treener V. Klöscheiko väga hästi tunneb kõiki eestlasi. Asjaolu, et l. a. võit-sime Poola suurelt, oli tingitud peamiselt nende lapitud koosseisust — peagu iga linn tahtis olla rahvusmeeskonnas esindatud. Seega Poola ei ole heaks läinud üksnes viimase aastaga, vaid oli seda ka varem, kuid meie ei osanud seda mõista.

Tehniliselt oleme praegugi paremad, kuid meeskond põles läbi, seda enamiku mängijate nooruse tõttu. Kodumaistel võistlustel on noored paremad, kuid suurvõistlused tarvitavad suuremate kogemustega mehi. See oli kogemus, mis ammutati Poola-reisilt. Berliini tahetakse minna vanemate ja suurema mängupraktikaga meestega, kes ei põle nii kergesti läbi.

Kaunases peeti Eesti-Leedu 1. korvpalli-maavõistlus, mis oodatult lõppes Eesti võiduga, kuigi seejuures napilt — ainult 30:11 (10:5). Väike tagajärg sõltus leedulaste kinnisest mänguiseeloomust. Kuna nad ette kindlad olid kaotusele, seadsid nad ülesandeks oma nakk müüa võimalikult parema hinnaga. Nad tegid passimängu, üritamata erilisel ataka. Paar päeva enne seda peetud linnavõistluse Kaunasega võitis samuti Eesti — 26:16 (17:9).

Tagasisõidul Riias kaotas Tartu NMKÜ Chicago Tribune'i karikafinaalis Startside 23:25 (10:12) ja linnavõistlusel Riiale veel väiksema vahega — 28:29 (14:16).

FOTO-ATELJEE

MAITSERIKKAD

PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD:

K. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

Kolmas olümpianormi ületamine

Märtsi algpäeval peetud järjekordsetel olümpia-katsevõistlustel saavutas K. Oole kolmanda tõstjana olümpianormi — poolraskekaalus 327,5 kg, ületades kahe rebimises 2,5 kg võrra senise Eesti rekordi. Kontrollkaalumisel osutus aga mehe kehakaal 1/2 kg võrra üle lubatud ülemmäära.

Tehnilised tagajärjed tõstmises olid:

Sulgkaal: 1. E. Lund, Sport, 247,5 (67,5—75—105) kg. 2. Osokin, Sport, 235 kg.

Kergekaal: 1. P. Mürk, Valga ÜENÜ, 275 (70—90—115) kg. 2. L. Miller, Sport, 255 (75—75—105) kg. 3. A. Leisson 245 kg. 4. L. Poolas 235 kg.

Keskkaal: 1. R. Laane, Esna, 280 (85—85—100) kg.

Poolraskekaal: 1. K. Oole, Kalev, 325 (90—100—135) kg, väljaspool võistlusi rebimises uue rekordina 102,5 kg. 2. A. Mäll, Sport, 290 (80—90—120) kg. 3. R. Väin, Haapsalu, 250 kg. 4. Tõnisson 245 kg.

Raskekaal: 1. A. Luhaäär, Sport, 342,5 (100—107,5—135) kg.

Maadluses tulid kaalude võitjateks: kärbeskaal — Sakkeus, Tartu Kalev; kergekaalus — O. Laan, Tartu Kalev; keskekaal — K. Kullisaar, Kalev; poolraskekaal — A. Neo, Sport ja raskekaal — K. Palusalu, Sport.

3 roundis 10 korda knock-down

Londonis toimus poksimatech kahe provintsimeistri vahel. Vastamisi olid keskekaalus Lõuna-Inglise meister Frank Hough Walesi meistri Billy Thomasi vastu. Viimane käis esimeses roundis kaheni, seitsmeni, üheksani ja jälle seitsmeni põrandal. Teises roundis tuli tal põrandal olla neljani, kusjuures gong ta päästis väljalugemisest.

Kolmandas roundis tuli waleslasel jälle olla viieni, siis kaheksani ja lõppeks kolm korda üheksani põrandal.

Viimaks kohtunik lõpetas võistluse.

PLEKISEPATÖÖTUBA

A. AMAN

TALLINN,

RÜÜTLI NR. 4

TELEFON 430-19

TEHAKSE IGASUGUSEID PLEKISEPATÖID
ANTUD KAVANDITE JÄRELE. EHI-
TUSTE PLEKK KATUSEKATMISEKS

BÜROOMASINAD

Kirjutusmasinad **ROYAL**
Arvutusmasinad **FACIT**
Liitmasinad **DALTON**
Paljundajad **ELLAMS**
ja nende tarbed

Vd LOUN & SCHITIKOV

TALLINN,

NIGULISTE 18,

TEL. 434-37.

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

KAUBANDUSE

A/s HÜPPLER JA Ko.

TALLINN, S. TARTU MNT. 43, TEL. 305-01

Soovitame suuremal ja väiksemal arvul:

rauda, plekki, igasugu töö-
riistu, ehitusmaterjaale maha-
pidamis-, jahi- ja maalritarbeid.

OSTAME:

vana rauda, malmi, plekki ja muid metalle.

KOHVIK

H. FEISCHNER JA POEG

TALLINN

HARJU 45

TEL. 445-00

KINDLUSTUSE AKTSIASELTS

EESTI LLOYD

Esindused — üle maa.

Vastutussumma ületab Kr. 1.040.000.—

Kahjutasusid maksetud üle Kr. 3.000.000.—

JÕUDU KULDMEDALI SAAVUTAMISEKS AMMUTATE, SÜÜES
MEIE VORSTE JA SINKE,

MIS NÄITUSTEL KROONITUD MITME KULDMEDALIGA.
MÜÜGIL KÕIGIS „LIHATSENTRAALIDES“

PALUME JÄLGIDA ÄRIMÄRKI „ESTO“

ÜHISUS

„ESTONIA
EKSPORTTAPAMAJAD“

TALLINNAS, SUUR TARTU MAANTEEL 101. TELEFONID: 309-53, 305-51, 305-82, 305-55.